

Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog volontiranja

Djedović, Mirjana

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Education and Rehabilitation Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:158:608146>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-10**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Education and Rehabilitation Sciences - Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

**Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog
volontiranja**

Mirjana Djedović

Zagreb, rujan, 2016.

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

**Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog
volontiranja**

Mirjana Djedović

Mentorica: doc.dr. sc. Ivana Jeđud Borić

Zagreb, rujan, 2016.

Izjava o autorstvu rada

Potvrđujem da sam osobno napisala rad Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog volontiranja i da sam njegova autorica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima jasno su označeni kao takvi te su adekvatno navedeni u popisu literature.

Mirjana Djedović

Mjesto i datum: 6. rujna 2016.

Sažetak

Naslov rada: „Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog volontiranja“

Studentica: Mirjana Djedović

Mentorica: doc.dr.sc. Ivana Jeđud Borić

Program/modul: Socijalna pedagogija/Djeca i mladi

Cilj ovog diplomskog rada jest provjeriti mogućnosti inkluzivnog volontiranja u Hrvatskoj, s naglaskom na mogućnosti primjen e u odgojnim ustanovama. S tim ciljem osnovan je i Volonterski klub inkluzivnog karaktera u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb. S namjerom da se korisnicima ponudi prosocijalan način provođenja slobodnog vremena u skladu s tretmanskim ciljevima i njihovim potrebama, unutar Volonterskog kluba organizirano je nekoliko volonterskih akcija - obnova teretane u Domu za odgoj djece i mladeži, volontiranje s djecom i sudjelovanje u volonterskim akcijama Zelena čistka i Hrvatska volontira. Temeljem iskustava vođenja Volonterskog kluba u Domu za odgoj, prikazani su izazovi s kojima se susretalo u tom procesu. Korisnici su upitani za zadovoljstvo vlastitim iskustvom dosadašnjeg sudjelovanja u Klubu i prijedloge, te je s obzirom na njih i uočene izazove u provedbi predložen i okvir daljnjeg razvoja Volonterskog kluba.

Ključne riječi: volonterski klub, inkluzivno volonterstvo, dom za odgoj djece i mladeži

Abstract

Title: “Volunteer club in institution for education of juveniles - example of inclusive volunteering”

Student: Mirjana Djedović

Mentor: doc.dr.sc. Ivana Jeđud Borić

Study Programme/module: Social pedagogy/Children and Youth

The main goal of this paper is to identify opportunities of inclusive volunteering in Croatia, with special emphasis on opportunities of application in institutions for education of children and juveniles. With that purpose, inclusive volunteer club was established in Institution for Education of Children and Juveniles Zagreb. With the intention to offer the residents of the institution a prosocial way of spending their free time that is in accordance with their needs and treatment goals, there were organized a few volunteer actions within the Volunteer club - renovation of the gym in the institution, volunteering with kids and participating in actions „Let’s do it world!“ and „Croatia volunteers“. Based on experience of leading the volunteer club, there are explained challenges of the club during the process. The residents of the institution were asked about satisfaction with the experience of participation in Volunteer club. In view of their suggestions and other challenges, there are recommendations proposed for further development of the Volunteer club.

Key words: volunteer club, inclusive volunteering, institution for education of children and juveniles

1. UVOD	7
2. ZAKONSKE ODREDBE VOLONTERSTVA	8
2.1. Definiranje volonterstva i volontera	8
2.2. Načela volonterstva	9
2.3. Organizacijski okviri za osnivanje volonterskog kluba u odgojnoj ustanovi	12
3. VOLONTERSKI KLUB KAO MOGUĆNOST VOLONTIRANJA DJECE I MLADIH..	13
4. VOLONTERSTVO KAO PRILIKA ZA DRUŠTVENO UKLJUČIVANJE.....	18
4.1. Socijalna isključenost	18
4.2. Inkluzivno volontiranje	20
4.3. Dobrobiti volontiranja mladih	21
4.4. Inkluzivno volonterstvo u Hrvatskoj	23
5. IZAZOVI INKLUZIVNOG VOLONTIRANJA	25
6. DOM ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI.....	26
6.1. Ustrojstvo Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb	27
6.2. Motivacija korisnika Doma za odgoj djece i mladeži za volontiranje	28
7. VOLONTERSKI KLUB U DOMU ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI ZAGREB	30
7.1. Priprema za pokretanje Volonterskog kluba	30
7.1.1. Osobna priprema za osnivanje Volonterskog kluba.....	30
7.1.2. Priprema okruženja koje podržava osnivanje Volonterskog kluba	32
7.1.3. Priprema korisnika za aktivnosti u Volonterskom klubu	32
7.2. Priprema korisnika i osnivanje Volonterskog Kluba	34
7.2.1. Prva volonterska radionica - Uvod u volonterstvo	34
7.2.2. Druga volonterska radionica - Idealan volonter	36
7.2.3. Treća volonterska radionica - Odabir volonterskih aktivnosti	38
7.3. Djelovanje Volonterskog kluba: prve volonterske akcije	39
7.3.1. Obnova teretane u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb	39
7.3.2. Sudjelovanje u manifestacijama Zelena čistka i Hrvatska volontira.....	47
7.3.3. Volontiranje s djecom	50
7.4. Refleksije na prve volonterske aktivnosti	52
8. IZAZOVI U RAZVOJU INKLUZIVNOG VOLONTERSKOG KLUBA U DOMU ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI	53

8.1. Planiranje održivosti Kluba	55
9. ZAKLJUČAK	57
10. LITERATURA.....	58
Posjećene mrežne stranice:.....	60
11. PRILOZI.....	61

1. UVOD

S brojnim ekonomskim i financijskim teškoćama, hrvatsko društvo nerijetko ne participira u volonterskim aktivnostima, usmjeravajući se na osiguravanje vlastite financijske stabilnosti i potragu za poslom. Unatoč tome, tema volonterstva i same volonterske akcije sve su zastupljenije, a volonterstvo se sve češće istražuje. Volonterstvo kao koncept dobrovoljnog ulaganja vlastitog truda i vremena za dobrobit drugih, iako bez dobitka novčane koristi, sa sobom nosi mnoge pozitivne posljedice. Neki od mnogobrojnih pozitivnih učinaka na volontera su jačanje samopouzdanja, širenje društvenih mreža uključivanjem u volonterske aktivnosti s drugima, prilike za prosocijalne aktivnosti, razvoj znanja i vještina, konkurentnost na tržištu rada te osjećaj korisnosti. S obzirom na ove i mnoge druge prednosti volonterstva, prepoznaju se i mogućnosti organizacije i provođenja istih u odgojnim ustanovama. S korisnicima odgojnih ustanova, djecom i mladima s problemima u ponašanju, volonterstvo kao jak zaštitni čimbenik moglo bi biti jedan od načina ostvarenja tretmanskih ciljeva koji su individualni za svakog korisnika. Imajući na umu kako mladi s problemima u ponašanju na volonterstvo mogu gledati s izostankom motivacije za uključivanje, ne videći pritom i dobitak za sebe kroz te aktivnosti, izazov je predstaviti im volonterske aktivnosti koje su u skladu s njihovim interesima, a k tome i prosocijalne te u skladu s tretmanskim ciljevima. Individualnim pristupom i adekvatnom procjenom potreba korisnika, vodeći računa o zakonskim i drugim odredbama, volonterstvo može uključivati sve navedene elemente te stoga biti i snažan zaštitni čimbenik korisnicima u riziku. Inkluzivno volonterstvo kao relativno novi pojam u Hrvatskoj podrazumijeva pružanje prilike za ravnopravnu uključenost u društvo djeci i mladima korisnicima u odgojnim ustanovama kao onima u riziku za socijalnu isključenost. Zbog različitih društvenih prepreka inkluzivno volonterstvo još uvijek nije u potpunosti zaživjelo u hrvatskoj praksi, a Volonterski klub osnovan u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb u sklopu ovog rada jedan je od načina jačanja socijalne uključenosti korisnika.

U odlomcima koji slijede bit će opisani značaj i izazovi volontiranja korisnika u odgojnim ustanovama te u tom kontekstu predstavljen i dosadašnji rad novoosnovanog Volonterskog kluba Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb. Uz to, temeljem iskustva vođenja Volonterskog kluba, predstaviti će se i plan održivosti Kluba.

2. ZAKONSKE ODREDBE VOLONTERSTVA

2.1. Definiranje volonterstva i volontera

Za određenje pojmovnog značenja volonterstva i volontera važno je poznavati **Zakon o volonterstvu** koji određuje pravne definicije ovih pojmova. Volontiranje je u Republici Hrvatskoj uređeno Zakonom o volonterstvu, koji je donesen 2007., a izmijenjen 2013. godine. Prema Zakonu o volonterstvu (2013), čl. 3., stavak 1, **volontiranje podrazumijeva** „dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit, a obavljaju ih osobe na način predviđen ovim Zakonom, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno“ (Zakon o volonterstvu, NN 22/13).

Definicija volontiranja navedena u Zakonu odnosi se isključivo na formalni oblik volontiranja koje se odvija preko organizatora volontiranja. Samim time, iz definicije volontiranja isključuju se neformalni oblici volontiranja poput spontanog pomaganja nekome ili dobrosusjedskih odnosa (Prgić Znika, Kordić, Jeđud Borić, 2015).

U skladu s tim, prema čl.5. stavku 1. Zakona **volontiranjem se ne smatraju** sljedeće aktivnosti: „dobrovoljno obavljanje usluga ili aktivnosti koje su u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske, drugim propisima Republike Hrvatske te preuzetim međunarodnopravnim obvezama, obavljanje usluga ili aktivnosti za koje postoji uvjet isplate ili potraživanja novčane nagrade odnosno druge imovinske koristi, a koje se obavljaju bez zasnivanja radnog odnosa, obavljanje poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, imaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos, stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa uređeno posebnim propisima, obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna ugovorna strana obvezna pružiti drugoj ugovornoj strani na temelju ugovora, osim ugovora o volontiranju, obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna osoba obvezna pružiti drugoj osobi na temelju zakona ili drugih propisa, izvršavanje obveza

sukladno sudskim odlukama i presudama, obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u obiteljskim, prijateljskim ili susjedskim odnosima“ (ZoV¹, NN 22/13).

Volonterima se uobičajeno smatraju osobe koje svojevrijem ulažu vlastito vrijeme, trud, znanje i vještine kako bi doprinijeli dobrobiti zajednice, ne tražeći pritom ništa zauzvrat. Važno je napomenuti kako se definicija volontera promijenila u odnosu na ZoV iz 2007. godine. Tako je od 2013. godine iz čl. 6. stavka 1. ZoV-a maknut uvjet volontera kao poslovno sposobne osobe. Prema tome, od tada je **volonter** „fizička osoba koja volontira u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu, sukladno važećim nacionalnim i međunarodnim propisima, ako drugačije nije uređeno Zakonom“, bez obzira na njegovu poslovnu sposobnost (ZoV, NN 22/13).

2.2. Načela volonterstva

ZoV, osim uređivanja osnovnih pojmova vezanih uz volonterstvo, ističe i **osam temeljnih načela volonterstva**: Načelo zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja, Načelo zabrane iskorištavanja volontera, Načelo zaštite maloljetnih volontera, Odgoj za volontiranje, Načelo inkluzivnog volontiranja, Načelo besplatnosti volontiranja, Načelo dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja te Načelo transnacionalnosti volontiranja (ZoV, NN 22/13). Iako su sva načela jednako važna i potrebno ih je primjenjivati u svim volonterskim kontekstima, u tekstu koji slijedi izdvojena su ona koja je naročito potrebno naglasiti pri volontiranju maloljetnih korisnika doma za odgoj djece i mladeži.

Jedno od važnijih načela unutar ZoV-a o volonterstvu je **načelo zaštite maloljetnih volontera**. Poštujući to načelo, maloljetni volonteri smiju volontirati u onim aktivnostima koje su primjerene s obzirom na njihovu dob, vještine i stupanj razvoja (tjelesni, psihički, moralni) te u aktivnostima koje ne narušavaju njihov razvoj, zdravlje i uspješno izvršavanje školskih obaveza, samo uz pisanu suglasnost zakonske zastupnice ili zastupnika. Osim toga, maloljetnom volonteru treba biti omogućen nadzor i podrška od strane organizatora volontiranja, korisnika, zakonskih zastupnika te drugih odraslih osoba. Pri planiranju i provođenju volonterskih aktivnosti maloljetnika treba posebnu pažnju obratiti na osiguravanje

¹ Zakon o volonterstvu

uvjeta sigurnosti, pazeći pritom na zdravlje, nadzor i podršku. Tako maloljetni volonteri imaju sva Zakonom određena prava kao i punoljetni volonteri te od volontiranja mogu odustati u bilo kojem trenutku, no njihove obveze trebaju biti prilagođene. Ne smiju biti izloženi: „volontiranju izvan granica Republike Hrvatske bez suglasnosti zakonske zastupnice ili zastupnika te bez pratnje zakonske zastupnice ili zastupnika ili organizatora volontiranja, dugotrajnom volontiranju te volontiranju povezanom s teškim tjelesnim naporom ili rizicima koji ugrožavaju ili bi mogli ugroziti njihov život, zdravlje, ćudoređe, razvoj ili izvršavanje školskih obveza“ (ZoV, NN 22/13).

Jedno od načela Zakona o volonterstvu, a u kontekstu volontiranja maloljetnika je i **odgoj za volontiranje** prema kojem postoje dodatne zakonske odredbe o volontiranju osoba mlađih od 15 godina. Organizator takvih volontiranja mora biti isključivo odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga pravna osoba uz suglasnost nadležnih tijela državne uprave, odgojno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne skrbi. Također, volonterima mlađim od 15 godina potrebno je omogućiti sudjelovanje samo u onim volonterskim aktivnostima koje su u svrsi odgoja i obrazovanja tog mladog volontera, na način koji pridonosi njezinu razvoju i socijalizaciji. Volonteri mlađi od 15 godina ne smiju volontirati izvan granica Republike Hrvatske, a za volontiranje unutar Hrvatske organizator je dužan pribaviti i pisanu suglasnost zakonskog zastupnika ili zastupnice maloljetne volonterke ili volontera (ZoV, NN 22/13).

Osim ranije navedene promjene definicije volontera, u Zakonu iz 2013. vidljive su još neke u odnosu na onaj iz 2007. Jedna od promjena relevantna za određivanje oblika volontiranja u odgojnoj ustanovi kroz volonterski klub je promjena u definiranju dugotrajnog i kratkotrajnog volontiranja. Dok se u Zakonu iz 2007. godine navodi da je dugotrajno volontiranje ono koje volonter obavlja najmanje 20 sati tjedno, najmanje tri mjeseca bez prekida, u Zakonu iz 2013. godine definicija je manje određena i navodi **dugotrajno volontiranje** kao ono koje volonter obavlja redovito i kontinuirano, na tjednoj osnovi u razdoblju od najmanje tri mjeseca bez prekida (ZoV NN 58/07; ZoV NN 22/13).

Definicija kratkotrajnog volontiranja u Zakonu iz 2007. godine ni ne postoji te se kratkotrajnim smatra svako ono koje traje kraće od dugotrajnog. Novijim Zakonom **kratkotrajno volontiranje** određeno je kao ono koje volonter obavlja jednokratno ili

povremeno u vremenski ograničenom trajanju (ZoV NN 58/07; ZoV NN 22/13). Ovim se oblicima volonterstva dodaje i volontiranje u kriznim situacijama, koje se obavlja u hitnim i izvanrednim društvenim situacijama. Iz definicija navedenih oblika volonterstva vidljivo je kako postoji određena siva zona u definiranju vrsta volontiranja. Naime, Zakonom nije potpuno jasno definirano smatra li se kratkotrajnim ili dugotrajnim volonterstvom ako osoba, primjerice, volontira jednom u dva tjedna kroz cijelu akademsku/školsku godinu (9-10 mjeseci), ili pak mjesec dana po nekoliko sati dnevno (što je čest oblik volontiranja u volonterskim kampovima).

Kada je riječ o maloljetnim volonterima, potrebno je precizno razgraničiti ove definicije, budući da je ranije navedeno da Zakonom ne smiju biti izloženi dugotrajnom volontiranju.

Načelo zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja još je jedno načelo predviđeno ZOV-om (2013), kojim je zakonodavac istaknuo važnost jednakosti i jednakih mogućnosti za sve volontere. U skladu s ovim načelom, organizator volontiranja prema svim volonterima treba postupati jednako bez obzira na: dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obveze, članstvo ili ne članstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, zdravstveno stanje, invaliditet i druga osobna obilježja te drugo. Inkluzivni volonteri često su oni koje naročito treba uzeti u obzir vodeći računa o ovom volonterskom načelu, budući da su u većini slučajeva na neki način etiketirani i diskriminirani zbog nekog od svojih obilježja ili prethodnih ponašanja.

Načelo dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja naglašava važnost slobodne volje volontera u izboru volonterskih aktivnosti. U skladu s tim, one aktivnosti koje nisu dio slobodnog izbora volontera ne smatraju se volontiranjem.

Sljedeće Zakonom istaknuto načelo volonterstva koje je specifično za planirane volonterske aktivnosti korisnika Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb je **načelo inkluzivnog volontiranja**. Ovo načelo predviđeno je tek izmjenama i dopunama Zakona (2013. godine), a odnosi se na osiguravanje jednakih uvjeta volontiranja svim volonterima te u skladu s tim na posebnu pažnju usmjerenu na pripadnike socijalno isključenih skupina s ciljem njihova

osnaživanja i uključivanja u društvo. Kada se pripadnici tih skupina društva nalaze u ulozi volontera, organizatori volontiranja imaju dužnost osigurati adekvatnu pomoć i nadzor stručnih osoba. Konkretnije, inkluzivno volontiranje podrazumijeva volontiranje osoba koje uobičajeno primaju volontersku pomoć, odnosno ranjive skupine društva: djeca i mladi, osobe starije životne dobi, zatvorenici, beskućnici, korisnici usluga unutar sustava socijalne skrbi i slično. Miller i suradnici (2004) navode kako inkluzivno volonterstvo predstavlja promjenu paradigme o socijalno isključenim osobama kao isključivo primateljima socijalnih (volonterskih) usluga, te zauzimaju novu ulogu davatelja tih usluga čime im se pruža prilika bolje inkluzije - afirmacije u društvu. O inkluzivnom volonterstvu i njegovim učincima na volontere, organizacije i korisnike tih volonterskih usluga bit će riječi kasnije.

2.3. Organizacijski okviri za osnivanje volonterskog kluba u odgojnoj ustanovi

Planirane aktivnosti unutar Volonterskog kluba Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb u skladu su s ranije istaknutim zakonskim i drugim odredbama. Specifičnost predviđenog načina volontiranja jest inkluzivnost koju omogućuje, ali i volontiranje maloljetnih osoba. Na inicijalnom susretu s Marijom Mažić, odgajateljicom na odjelu Dijagnostike Doma za odgoj djece i mladeži kao predstavnicom ustanove, predstavljena je sama ideja Volonterskog kluba, moguće aktivnosti i namjere. Nakon dozvole ustanove za osnutak Kluba i sudjelovanje u samim aktivnostima koje su u skladu s odgojno-obrazovnom svrhom ustanove, bilo je potrebno provjeriti što točno osnivanje volonterskog kluba u zakonskim i etičkim okvirima podrazumijeva. Stoga je za uspješnost bila nužna suradnja s Volonterskim centrom Zagreb, čiji zaposlenici imaju iskustva i široka saznanja o praktičnoj provedbi aktivnosti volonterskih klubova djece i mladih, volonterskim manifestacijama, najnovijoj stručnoj literaturi ovog područja, zakonskim odredbama, ponudi volonterskih aktivnosti, volonterskim organizacijama, menadžmentu volontera, mogućnostima volontiranja djece i mladih s problemima u ponašanju i drugome. Bez Volonterskog centra Zagreb osnivanje ovog Volonterskog kluba bilo bi uvelike otežano, a o samom procesu suradnje i doprinosa VCZ-a bit će riječi u poglavlju Volonterski klub u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb ovog rada.

Većina sudionika u Volonterskom klubu je maloljetna (jedan je korisnik u vrijeme provođenja postao punoljetan, a nijedan korisnik nije imao manje od 15 godina). Kako Zakon o volonterstvu i nalaže, pažnja je usmjerena na to da korisnici volontiraju u aktivnostima koje

su primjerene s obzirom na dob, stupanj razvoja, izvršavanje školskih obveza i drugo. Sudionicima je na početku osnivanja naglašeno kako Volonterski klub nije obavezan, kako nesudjelovanje neće imati negativne utjecaje po njih i njihovo izvršavanje odgojnih mjera te kako mogu odustati od sudjelovanja kad god žele. Korisnicima je sama ideja osnutka Volonterskog kluba predstavljena na početnom susretu, u Domu za odgoj. Budući da je najmlađa sudionica na početku osnivanja Volonterskog kluba imala 15 godina, jasno je kako nije riječ o odgoju za volontiranje nego o volontiranju maloljetnih osoba. Osim toga, volontiranje u Volonterskom klubu je po zakonskoj definiciji kratkotrajno, budući da akcije volonteri obavljaju jednokratno ili povremeno u vremenski ograničenom trajanju, a ne na tjednoj osnovi u razdoblju od najmanje tri mjeseca bez prekida, što je karakteristika dugotrajnog volontiranja. Svi su sudionici imali jednaka prava u aktivnostima, prijedlozima i biranju osobnih interesa bez obzira na dob, spol, etničku pripadnost ili druga osobna obilježja. Osim toga, uz pomoć koordinatorice Marije Mažić, cijelo je vrijeme provođenja aktivnosti pažnju usmjeravana na interese sudionika u procesu, a aktivnosti u kojima nisu željeli sudjelovati nisu se izvodile.

3. VOLONTERSKI KLUB KAO MOGUĆNOST VOLONTIRANJA DJECE I MLADIH

Pojednostavljeno rečeno, volontiranje je obavljanje neke aktivnosti za dobrobit drugih i/ili društva u cjelini bez traženja naknade za to. Volonteri mogu volontirati u različitim oblicima organizacije aktivnosti - primjerice, preko volonterskog centra, fakulteta, volonterskih klubova škole, neke druge ustanove ili radne organizacije, nevladinih organizacija, turističkih ili religijskih zajednica, samostalnim prepoznavanjem potrebe za volontiranjem itd. Volonterski klub, dakle, predstavlja način organizacije grupe ljudi (najčešće mladih) unutar zajednice koji imaju zajednički cilj pozitivnih promjena u društvu kroz realizaciju volonterskih akcija i projekata. Volonterski klubovi postoje i u Hrvatskoj, najčešće u okviru školskih izvannastavnih aktivnosti učenika (školski volonterski klubovi) ili poslovnih organizacija. Školski volonterski klubovi su zajednice učenika, nastavnika i drugog školskog osoblja okupljene oko zajedničke ideje volonterstva koje djeluju unutar ili van okvira škole s ciljem pomoći potrebitima i kao takvi djeluju u mnogo škola u Hrvatskoj (Tešija, 2015).

Oblik su strukturiranog pristupa razvoju volontiranja u školi koji može biti organiziran i djelovati u sklopu škole, no moguće ih je organizirati i u institucijama socijalne skrbi, učeničkim domovima, organizacijama civilnog društva i slično (Šimunković i sur., 2014). Najčešće provode aktivnosti planiranja i koordiniranja volonterskih aktivnosti u školi ili drugoj instituciji u kojoj se provode (poput, primjerice, doma za odgoj djece i mladeži), bave se promocijom volonterstva, predlažu priznanja za najaktivnije volontere, izrađuju volonterske info-biltene i slično, te kao takvi doprinose odgojno-obrazovnoj svrsi ustanove, učeći mlade odgovornosti, solidarnosti i angažmanu u društvu. Unutar (školskog) volonterskog kluba učenici/korisnici mogu razvijati vlastite volonterske akcije i dugoročnije projekte ili se mogu uključivati i u volonterske aktivnosti koje je organizirao netko drugi. Mogu se povezivati s drugim klubovima i zajedno djelovati te svoje aktivnosti usmjeriti na različite potrebe u zajednici za čije su rješavanje zainteresirani - čišćenje i uređivanje okoliša, zbrinjavanje otpada, briga o životinjama, pomoć starijima i nemoćnima, vršnjacima, djeci itd. (Šimunković i sur., 2014).

U priručniku *Generacija za V* (Šimunković i sur., 2014) autorice ističu važnost sljedećih koraka u organizaciji i vođenju školskog volonterskog kluba: informiranje učenika o volontiranju, mogućnostima djelovanja ako su organizirani kao klub/grupa i podučavanje osnovnim koracima u osmišljavanju volonterske akcije/projekta. Klubovi organizirani u školi najbliži su ideji volonterskog kluba u odgojnoj ustanovi, budući da su volonteri unutar tih klubova jednaka uzrasta, a i ustanove unutar kojih se klubovi osnivaju imaju slične odgojno-obrazovne ciljeve.

Prgić Znika, Kordić i Jeđud Borić (2015) prikazuju razvoj volontiranja u odgojno-obrazovnim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi. Počevši od samog osnivanja volonterskog kluba u školama i kraćih volonterskih aktivnosti učenika na inicijativu nastavnika, s vremenom se učenike osnažuje da sami iniciraju i organiziraju volonterske aktivnosti, dok se nastavnici aktivno uključuju u njih. Kao treći korak u razvoju njihovog volontiranja smatra se uključivanje volontera iz zajednice u rad Volonterskog kluba (uz nastavnike i učenike, u školskim volonterskim klubovima u ovom se koraku najčešće pridružuju roditelji učenika, bivši učenici i drugi zainteresirani građani). Sličan razvoj slijedi i volonterstvo mladih u

odgojnim ustanovama - od manjih i kraćih samostalnih volonterskih akcija do ujedinjavanja volonterskih snaga s članovima zajednice.

Inkluzivni Volonterski klub u u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb započeo je na inicijativu autorice rada kao voditeljice „izvana“ i Marije Mažić, koordinatorice volontera iz Doma. Iako je Volonterski klub tek započeo sa svojim aktivnostima i još uvijek je novina korisnicima budući da su do sad s volonterstvom bili upoznati isključivo kroz pružanje pomoći njima, postoji težnja za ostvarivanje drugog koraka u razvoju - svojevrsne samoodrživosti. To znači da je daljnji cilj u razvoju Kluba samoinicijativno uključivanje u volonterske aktivnosti i suradnja s lokalnom zajednicom uz podršku i praćenje stručnog osoblja doma (koordinatorice volontera) te u konačnici i samostalno vođenje samog Kluba. Ovakav angažman doprinosi razvoju problemskog razmišljanja kod korisnika, njihovu samopouzdanju, aktivnoj participaciji u društvu, prosocijalnom ponašanju, širenju interesa i učenju.

Kako bi se stekao bolji uvid u to je li inkluzivno volontiranje i u kojoj mjeri prisutno u odgojnim ustanovama u Republici Hrvatskoj, autorica rada osobno je kontaktirala ostale domove za odgoj djece i mladeži (Rijeka, Osijek, Split, Zadar, Pula i Karlovac), a s istim ciljem posjećene su i mrežne stranice navedenih ustanova. Iz ostvarenih kontakata saznalo se kako se inkluzivno volonterstvo u odgojnim ustanovama već donekle primjenjuje u praksi, a u nastavku slijedi prikaz primjera inkluzivnog volontiranja korisnika odgojnih domova u Hrvatskoj².

U Domu za odgoj djece i mladeži Rijeka već tri godine postoji (inkluzivni) volonterski klub unutar kojeg korisnici imaju priliku volontirati u nekoliko akcija godišnje, najčešće sakupljanja donacija u humanitarne svrhe ili čišćenja okoliša. 2014., 2015. i 2016. godine sudjelovali su u manifestaciji Hrvatska volontira (www.dzo-rijeka.hr). Prema riječima njihovih koordinatorica Mare Zubović i Sandre Milić, odgajateljica na odjelu Dijagnostike, u ovogodišnjoj manifestaciji Hrvatska volontira sudjelovali su sa čak tri akcije: Eko akcija

² Informacije o volontiranju korisnika navedenih domova za odgoj djece i mladeži dobivene su isključivo temeljem osobnog razgovora autorice rada s jednim ili više stručnjaka iz svakog Doma (koordinatora volontera, ravnatelja ili odgajatelja).

uređivanja zelene površine u susjedstvu, humanitarna akcija „Valcer za monitor“ Udruge „...i djeci s ljubavlju“ za kupnju monitora vitalnih funkcija za Kliniku za pedijatriju Dječje bolnice na Kantridi, te humanitarna akcija Socijalne samoposluge „Kruh sv. Elizabete“. Akcije su provedene vrlo uspješno, a korisnici su zadovoljni. Kao primjer dobre prakse, ovaj volonterski klub otvoren je prema zajednici i nerijetko se uključuje u volonterske akcije izvan okvira Doma - ostvarujući suradnju s drugim organizacijama i udrugama (Socijalna samoposluga „Kruh sv. Elizabete“, trgovački lanac Tommy, nevladine udruge „Portić“, „Koraci“ i „...I djeci s ljubavlju“, mjesni odbor Podmurvice, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka itd.). U izvještaju s manifestacije Hrvatska volontira na kojoj su sudjelovali, za korisnike volontere se navodi kako su „nesebično pokazali svoju humanitarnu stranu svjesni dobrog djela koje čine drugima, ujedno oplemenjujući svoj život i život zajednice“ te kako su svi korisnici izrazili želju za češćim sudjelovanjem u ovakvim i sličnim volonterskim akcijama (www.dzo-rijeka.hr).

Korisnici **Doma za odgoj djece i mladeži Karlovac** također imaju priliku steći volonterska iskustva tijekom svog boravka u Domu. Iako nemaju vlastiti volonterski klub, njihov je povremeni volonterski angažman usmjeren na vršnjačku pomoć, ekološke akcije, kreativne radionice u suradnji s drugim srodnim odgojnim ustanovama te na volontiranje unutar same ustanove. Vršnjačku pomoć volontiranjem korisnici najčešće ostvaruju u Centru za mlade Grabrik. U Centru za mlade organiziraju se brojna događanja poput izložbi, radionica, predavanja, okruglih stolova, projekcija, sastanaka i slično, a korisnici Doma koji su zainteresirani za takve aktivnosti i koji mogu s obzirom na školske obaveze, volontiraju u organizaciji i provedbi. Kako sam Centar Grabrik nudi različite sadržaje upravo za mlade, volontiranje korisnika Doma za odgoj u Centru nudi i njima samima više prilika za uključivanje u te sadržaje. Primjerice, korisnik Doma čiji je veliki interes glazba, ovog je ljeta volontirao u Centru Grabrik u pripremi glazbenih koncerata i dijeljenju letaka o koncertima. Ekološke akcije također su orijentirane na uređenje cijelog grada Karlovca, a Dom tim prilikama surađuje i s gradskom tvrtkom Zelenilo. U ovakvim akcijama, navodi psiholog Doma za odgoj djece Duško Jaković, najčešće sudjeluju korisnici poludnevnog boravka, budući da su najčešće oni ti koji žive u samom gradu Karlovcu. Za vrijeme poplava u Karlovcu nekoliko je korisnika sudjelovalo u slaganju pijeska u vreće radi izgradnje nasipa.

Kreativne volonterske aktivnosti korisnici provode najčešće u suradnji s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama (školama i dječjim vrtićima). Primjerice, jedna takva aktivnost uključivala je izrađivanje rukotvorina za učenike u osnovnoj školi i vrtić te čitanje priča djeci u vrtiću. Po potrebi su organizirane i povremene akcije unutar same ustanove, a uključivale se djelovanje u vrtlarskoj sekciji, te uređenje kuće za korisnike koja se nalazi u sklopu Doma - čišćenje grana, košnju, uređenje soba od strane korisnika soboslikarskog usmjerenja i slično. Valja napomenuti kako su dvije korisnice Doma za odgoj tijekom 2015. i 2016. godine sudjelovale u volonterskom kampu u Odgojnom domu Bedekovčina, o kojem će kasnije biti riječi.

Psiholog Doma za odgoj u Karlovcu Duško Jaković napominje kako se volonterske aktivnosti korisnika vrlo često smanjuju tijekom jeseni i zime, dok početkom proljeća i učestalijom potrebom za ekološkim i drugim akcijama, korisnici češće sudjeluju. Također, kao moguću prepreku daljnjem razvoju volonterstva među korisnicima, gospodin Jaković ističe brigu roditelja korisnika da ne budu iskorištavani za rad za potrebe Doma. Iako se u Domu prvenstveno pazi na zaštitu korisnika pri tim aktivnostima (vodi se računa da volonterske aktivnosti ne ugrožavaju njihove školske i druge obaveze), navedeni razlog ipak može predstavljati prepreku u uključivanje nekim volonterskim aktivnostima.

U **Domu za odgoj djece i mladeži u Zadru** korisnici u pravilu ne volontiraju, osim što su u travnju 2016. godine sudjelovali u jednodnevnoj akciji „Kopajte s nama“ gdje su uređivali okoliš Doma, te su dva korisnika Doma tijekom poplava sudjelovala u skupljanju, pakiranju i slanju paketa za potrebite. Iz Doma Zadar na upit o volontiranju korisnika dobiven je odgovor kako su korisnici ipak *specifična skupina* pa zbog toga ne volontiraju nego su usmjereni prvenstveno na školovanje i hobije. Imajući na umu da je riječ o korisnicima *specifične skupine* - korisnicima s problemima u ponašanju, zabrinjava činjenica da je iz ove odgojno-obrazovne ustanove naglašeno kako zbog toga ne mogu volontirati. Takvo je razmišljanje često karakteristično za okruženje u koje ili iz kojeg korisnici dolaze, a unatoč brojnim preprekama moguće je osigurati korisnicima bolju inkluziju u društvo.

Iz ostalih domova za odgoj djece i mladeži (**Pula, Osijek i Split**) dobiveni su odgovori kako korisnici ne volontiraju.

Osim u domovima za odgoj, djeca i mladi s problemima u ponašanju imaju priliku volontirati i u odgojnim domovima. Tako se u Odgojnom domu u Bedekovčini nudi korisnicama iz Bedekovčine i drugih odgojnih ustanova u Hrvatskoj prilika uključivanja u međunarodni volonterski kamp Summer Youth Activities. S voditeljicom Kampa budućom socijalnom pedagoginjom Leom Horvat, ovaj je volonterski kamp, s planom nastavka, proveden u kolovozu 2015. i 2016. godine. S volonterima iz različitih država svijeta u kampu sudjeluju djevojke iz odgojnih ustanova. 2015. godine kampu se pridružilo sedam djevojaka (5 iz Odgojnog doma Bedekovčina, 1 djevojka iz Doma za odgoj djece i mladeži Dugave te 1 djevojka iz Doma za odgoj djece i mladeži Karlovac), a aktivnosti su bile usmjerene na uređivanje životnog prostora u Domu (vrata u paviljonima, cvijetnjaka i slično) i radionice korisnica i volontera. 2016. godine kamp je više usmjeren na provođenje interaktivnih radionica ili drugih aktivnosti temeljenih na interesima i znanju volontera i korisnica (npr. ples, gluma, slikanje, kuhanje, žongliranje). Temeljni je cilj da djevojke uz volontere imaju priliku proširiti svoje vidike, isprobati nove stvari i uživati u međunarodnoj atmosferi. Ovaj volonterski kamp u odgojnoj ustanovi u skladu je s ciljevima deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi i konceptom inkluzivnog volonterstva.

4. VOLONTERSTVO KAO PRILIKA ZA DRUŠTVENO UKLJUČIVANJE

4.1. Socijalna isključenost

Socijalna isključenost, iako kompleksan i teško odrediv konstrukt, najčešće podrazumijeva članove društva koji bi htjeli sudjelovati u normalnim društvenim aktivnostima, iako im to onemogućuju čimbenici izvan njihove kontrole (Šućur, 2004). U toj često navodenoj definiciji Burchardta, Le Grandea i Piachauda (1999, prema Šućur, 2004) naglasak je na važnosti razgraničavanja nedobrovoljne isključenosti iz društvenih aktivnosti od dobrovoljnog povlačenja ili samoisključenosti. Dakle, ovakvo shvaćanje podrazumijeva da svi oni koji se dobrovoljno povlače iz društva neće biti smatrani isključenima (Šućur, 2004). Ipak, Popović (2013) smatra kako u definiciju socijalno isključenih članova treba uključiti sve one koji su onemogućeni sudjelovati u tim društvenim aktivnostima, neovisno o tome žele li sudjelovati ili ne. Šućur (2006, prema Koller Trbović, Žižak i Jeđud, 2009) polazi od definicije socijalne isključenosti kroz sljedeće četiri dimenzije: objektivno siromaštvo, subjektivna percepcija

siromaštva, stambeni uvjeti i potrošna dobra i socijalne veze. Matković i Štulhofer (2006, prema Koller Trbović, Žižak i Jeđud, 2009) u istraživanju socijalne isključenosti u Hrvatskoj navode kako takva isključenost obuhvaća nesudjelovanje u društvenim aktivnostima, nedostatak društvenih veza i moći, te dezorganiziranost koja marginalizira. Tako socijalno isključene osobe definiraju kao one koji su siromašne, nezaposlene i socijalno izolirane.

Mladi s problemima u ponašanju jedna su od društvenih skupina s većim rizikom od socijalne isključenosti, uz neke druge skupine koje su češće pojavnosti u odgojnim ustanovama, pa tako i domovima za odgoj djece i mladeži. Često je riječ o djeci koja su u višestrukom riziku da budu socijalno isključena - nerijetko dolaze iz jednoroditeljskih obitelji ili su bez odgovarajuće roditeljske skrbi, nižeg stupnja obrazovanja, a uz to mlade su osobe u dobi između 15 i 29 godina generalno u većem riziku za socijalnu isključenost (Šućur i sur., 2006). Stoga Šućur (2004) upozorava na opasnost od takozvanog začaranog kruga ili spirale nesigurnosti, jer isključenost iz jednog dijela društva može imati za posljedicu isključenost iz drugih područja.

Ako se na ovaj društveni problem osvrnemo u odnosu na maloljetnike s problemima u ponašanju u odgojnim ustanovama, prepoznavamo kako postoje višestruki rizici za njihovu isključenost iz društva. Primjerice, maloljetnik koji izostaje s nastave, na taj način se isključuje iz obrazovnog dijela društva, samim time je veća vjerojatnost njegovog budućeg ranijeg prestanka školovanja, nezaposlenosti i/ili siromaštva. Isto tako, ne pohađajući nastavu, maloljetnik gubi i na učestalosti druženja s vršnjacima, što je još jedan oblik socijalne isključenosti. Koller Trbović, Žižak i Jeđud (2009) provele se istraživanje o nezaposlenosti mladih u riziku ili s problemima u ponašanju u kojem se pokazalo kako su mladi zbog nezaposlenosti kao jednog od oblika socijalne isključenosti prisiljeni prihvatiti bilo kakav posao na crnom tržištu rada ili pomoć obitelji, što često samo prolongira njihovu ovisnost i umanjuje šanse za osamostaljivanje. To dovodi do isključenosti i u drugim oblicima, a izrazito je izazovno za mlade s problemima u ponašanju koje i dodatno treba poticati na osamostaljivanje i preuzimanje odgovornosti za vlastiti život.

Stoga je važno na vrijeme prepoznati spiralu nesigurnosti na koju Šućur (2004) upozorava te osigurati djeci i mladima s problemima u ponašanju prilike za jačanje vlastitih prosocijalnih

mreža. Volonterski klub u ustanovi svakako može biti jedan od načina jačanja društvenih mreža, otvaranja prema zajednici, ali i otvaranja zajednice prema mladima koji se zbog svojih problema u ponašanju često odbacuju iz društva i stigmatiziraju, ne dobivajući drugu priliku. Uvođenjem u svoj život prosocijalnih navika poput volontiranja mogu na višestruke načine *razbiti začarani krug*.

4.2. Inkluzivno volontiranje

Inkluzivno volontiranje naslanja se na koncept socijalne inkluzije, koji podrazumijeva uključivanje osoba iz društvenih skupina u riziku od socijalne isključenosti u aktivno i ravnopravno sudjelovanje u društvenom, kulturnom, ekonomskom i pravno-političkom životu. Inkluzivno se volontiranje odnosi na jednake mogućnosti volontiranja svim ljudima bez obzira na dob, rod, seksualnu orijentaciju, nacionalnost, vjeroispovijest, socijalni status i drugo, i kao takvo jedan je od puteva prema smanjenju socijalne isključenosti osoba koje su zbog svojih posebnosti nerijetko isključene te njihovoj aktivnoj participaciji u društvu (Kamenko, Kovačević, Šehić Relić, 2016).

I Volonterski klub čije je osnivanje tema ovog diplomskog rada inkluzivnog je karaktera - korisnici, koji se inače prepoznaju kao primatelji volonterske pomoći, zauzimaju poziciju volontera i *pomagača* svojoj okolini (te u konačnici i društvu općenito). Volonterstvo, kao oblik prosocijalnog provođenja slobodnog vremena i stjecanja iskustva i poznanstava može biti prilika za društveno uključivanje, naročito mladim korisnicima u domu za odgoj djece i mladeži, za koje je vrlo često karakteristično neorganizirano provođenje vremena s često antisocijalnim vršnjacima. Tako je i s drugim oblicima inkluzije - prilike za veću participaciju u društvu kroz volontiranje dobivaju i beskućnici, osobe s intelektualnim teškoćama, invaliditetom, nezaposleni, (bivši) zatvorenici i drugi. Na volonterstvo se sve više gleda kao na oblik društvenog ponašanja nego ponašanja pojedinaca pa se stoga sve više govori i o dobrobitima volontera od volonterskih aktivnosti (ne samo dobrobitima korisnika). To potiče razvoj socijalne inkluzije, gledajući na volontiranje kao jedan od oblika izlaska iz socijalne isključenosti inkluzivnih volontera (UNDESA³ i UNV⁴, 2007; prema UNV, 2012).

³ United Nations Department of Economic and Social Affairs - Odsjek za ekonomska i socijalna pitanja Ujedinjenih naroda)

Nevladina udruga iz Australije, Volunteering ACT, izdala je niz priručnika s ciljem pomoći ljudima s određenim oblicima životnih poteškoća (poput komunikacijskih ili intelektualnih teškoća i tjelesnog invaliditeta) kako bi pronašli odgovarajuće volonterske pozicije. Jedan od glavnih ciljeva udruge jest ukazati na najveće prepreke s kojima se te osobe susreću - predrasude okoline o vlastitim sposobnostima, a ne vlastite fizičke ili intelektualne karakteristike. U tom smislu, Volunteering Act zalaže se za davanje jednakih prilika za iskazivanje vlastitih mogućnosti (Volunteering ACT, 2016). Volontiranje može biti od pomoći u većoj participaciji ranije isključenih osoba u društvenim procesima, pružajući im osjećaj zadovoljstva, samopouzdanja i stvarajući veze u zajednici. Pojedinci koji su ranije bili korisnici nekih socijalnih servisa volontiranjem postaju aktivni pružatelji društvenih usluga. S druge strane, organizacije koje potiču i prakticiraju inkluzivno volonterstvo imaju priliku dobiti entuzijastične volontere s jedinstvenim doprinosom, učiti od drugih i jačati veze u zajednici (Volunteering ACT, 2016). Time se može zaključiti kako volonterske aktivnosti mogu ojačati društvene veze koje štite pojedince od isključenosti u teškim životnim situacijama, dok samo iskustvo pomaganja drugima dovodi do većeg osjećaja samopoštovanja (Grimm, Spring i Dietz, 2007). Osim navedenog, inkluzivni volonteri često osjećaju zadovoljstvo da imaju priliku „vratiti uslugu“ društvu i odužiti se za pomoć koju su i sami dobili kada im je bilo potrebno (Volunteer Scotland, 2015).

4.3. Dobrobiti volontiranja mladih

Ono što mladi generalno, osim samopouzdanja i osjećaja zadovoljstva volontiranjem mogu dobiti su razumijevanje za društvene probleme, suosjećanje, mogućnosti utjecaja na društvene promjene, ali i stjecanje novih vještina i znanja - socijalnih, komunikacijskih, razvoj moralnog i etičkog koncepta (Šimunković i sur., 2014). Društvo u cjelini uz socijalnu inkluziju mladih, njihovim volontiranjem dobivaju i senzibilnost za potrebe društva, prilike za stvaranje novih vrijednosti i veću građansku odgovornost i aktivizam. Također, od volonterstva mladih dobiti imaju i škole, pa tako i odgojne ustanove za djecu i mlade - programe obogaćene novim vrijednostima, veću kvalitetu rada, povećan interes mladih za učenje (što olakšava bolje obrazovne ishode u školama i lakše postizanje tretmanskih ciljeva u odgojnim ustanovama), povezanost, solidarnost i društvenu odgovornost te samostalnost

⁴ United Nations Volunteers - Volonteri Ujedinjenih naroda

učenika/korisnika u donošenju odluka (Šimunković i sur., 2014). Još jedna prednost mladih proizašla iz volontiranja jest veća konkurentnost na tržištu rada, izrazito važna za njihovo osamostaljivanje. O toj i drugim dobrobitima volontiranja mladih, poput razvoja raznih vještina, civilnog djelovanja i odgovornosti, akademskog razvoja te većeg zadovoljstva u odabiru profesije svjedoče i brojna američka istraživanja o volontiranju mladih (Hall, 2009; Musick i Wilson, 2008; Astin i Sax, 1998; Holdsworth i Quinn, 2010; Holdsworth, 2010; prema Smith i sur., 2010).

Inkuzivno volontiranje u odgojnoj ustanovi s korisnicima s problemima u ponašanju, može imati mnoge dobrobiti, ne samo za korisnike, nego i za ustanovu u cjelini. Volonterstvo djece i mladih u ustanovama, naročito u inkluzivnom kontekstu, može biti jedan od načina gdje se mogu osjećati odraslima, odgovornima, aktivnim i produktivnim članovima društva s dobivenom prilikom za izražavanje vlastitog mišljenja (Šimunković i sur., 2014). Dugotrajno gledano, postoje brojne mogućnosti za djecu i mlade - ranijim uključivanjem u volonterstvo, oblikuje se mlada osoba svjesna sebe i svoje okoline, svojih vlastitih i potreba i mogućnosti svoje zajednice. Sudjelovanjem u volonterstvu djeca i mladi jačaju svoje stavove i vrijednosti, upoznaju sebe u odnosu na druge te razvijaju brojne vještine (Šimunković i sur., 2014).

Ključna saznanja američkog udruženja Corporation for National and Community Service iz SAD-a pokazuju povezanost između volontiranja mladih i kasnijeg zapošljavanja. Naime, mladi volonteri imaju 27% veću priliku zapošljavanja od vršnjaka ne-volontera, dok mladi volonteri bez završene srednje škole povećavaju svoju priliku za zapošljavanje za 51% (Richards i sur., 2015). Treba napomenuti kako, osim poticanja ponovne socijalne uključenosti, volonterstvo može biti vrlo snažan zaštitni čimbenik i mladima koji su (tek) u riziku da budu socijalno isključeni ili razviju određene probleme u ponašanju. Istraživanje Sveučilišta u Nevadi (Latham, 2010) pokazalo je kako mladi koji volontiraju samo jedan ili više sati tjedno imaju 50% manje vjerojatnosti za zlouporabu alkohola, cigareta, trudnoću u mladoj dobi ili druga, destruktivna ponašanja, a vjerojatnije je da će imati bolji školski uspjeh i maturirati (u usporedbi s mladima koji ne volontiraju). Osim toga, mladi (a naročito mladi iz odgojnih ustanova) u društvu često bivaju shvaćeni u negativnom kontekstu, s krizom morala i vrijednosti. Tek 20% mladih prepoznaje kako ih odrasli poštuju i razumiju (Latham, 2010). Ipak, volontiranjem mladi otvaraju vrata za međusobno razumijevanje i dobivaju priliku biti

ravnopravni članovi zajednice. Uz to, za mlade je volontere (u odnosu na mlade koji ne volontiraju) u budućnosti vjerojatnije da će poštivati radnu etiku i tri puta je vjerojatnije da će volontirati i u odrasloj dobi, što donosi dodatne dobrobiti njima i zajednici. Točnije, 81% Amerikanaca koji su volontirali kao mladi, djeluju u dobrotvorne svrhe i u odrasloj dobi (Latham, 2010).

Generalno, istraživanja pokazuju kako inkluzivno volontiranje donosi niz dobrobiti kao što su: kraj osobne izolacije i proširenje socijalnih mreža, smanjenje osamljenosti, osnaživanje kroz povećanje samopoštovanja i samopouzdanja, razvijanje niza vještina, unapređenje zapošljivosti i osjećaj aktivnog sudjelovanja u društvu itd. Također, volontiranje je povezano s povećanjem pozitivnih vrijednosti kod volontera poput socijalne odgovornosti, znanja o sebi, ali i načina kako raditi s drugim osobama, te urednijeg izvršavanja obveza. Osim toga, volontiranje je u negativnoj korelaciji s nekim problemima u ponašanju kao što su tinejdžerske trudnoće, ponavljanje razreda, izostajanje iz škole, ispadanje iz sustava školstva i slično (Popović, 2013).

4.4. Inkluzivno volonterstvo u Hrvatskoj

U Hrvatskoj je inkluzivno volonterstvo relativno nov pojam, iako se zadnjih godina radi na njegovu razvoju te tako postaje sastavni dio strategija posvećenih prevladavanju socijalne isključenosti (Kamenko, Kovačević, Šehić Relić, 2016). Prema Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine, u Hrvatskoj postoji potreba za izgradnjom kapaciteta za inkluzivno volontiranje, a ujedno je prisutan i problem nedostatka kapaciteta organizacija civilnog društva općenito za razvoj kvalitetnih i održivih programa uključivanja volontera. Treba napomenuti kako se i Načelo inkluzivnosti (kao i sve obveze organizatora volonterskih akcija koje iz tog Načela proizlaze) prvi put ističe u članku 14. Zakona o volonterstvu iz 2013. godine (ZoV, NN 22/13). Time je vidljivo kako se inkluzivnom volonterstvu (i volonterstvu općenito) sve više daje na važnosti, iako je potrebno ulagati dodatne napore kako bi se postigla veća razina uključenosti socijalno isključenih skupina.

Vezano za inkluzivno volonterstvo u hrvatskom kontekstu, Popović (2013) je provela istraživanje s osnovnim ciljem ispitivanja prisutnosti inkluzivnog volonterstva u nevladinim

organizacijama u Zagrebu. Inkluzivnost organizacija ispitana je ukupnim brojem inkluzivnih volontera u organizaciji u godinu dana, od kolovoza 2011. do kolovoza 2012. godine. Pokazalo se kako više od četvrtine organizacija, točnije 28,6%, u tom razdoblju nije regrutiralo niti jednog inkluzivnog volontera. Od onih organizacija koje jesu, većina ih je male inkluzivnosti (72,1%), što znači da su uključile od jednog do pet inkluzivnih volontera. Nešto više organizacija je srednje i velike inkluzivnosti (27,9%), odnosno uključuju više od pet inkluzivnih volontera. Generalno, iz istraživanja se zaključilo kako postoje organizacije koje nisu inkluzivne, a kada jesu, dominira uključivanje manjeg broja inkluzivnih volontera. Kao mogući razlog neuključivanja ili uključivanja manjeg broja inkluzivnih volontera navodi se posljedica zahtjeva volonterske pozicije za određenom vrstom i stupnjem obrazovanja, te specifičnim vještinama volontera.

Iz istraživanja proizlazi kako su najzastupljenije skupine inkluzivnih volontera u organizacijama dugotrajno nezaposlene osobe srednje životne dobi (55,7%), osobe s invaliditetom (44,3%), te starije osobe i umirovljenici (38,6%). Nešto manje su zastupljeni volonteri pripadnici nacionalnih manjina, seksualne manjine, maloljetne osobe, te osobe s nižim stupnjem obrazovanja. Najmanje zastupljene skupine inkluzivnih volontera su beskućnici (4,3%), bivši prijestupnici (4,3%) i bivši ovisnici (2,9%). Popović (2013) malu zastupljenost bivših prijestupnika na volonterskim pozicijama objašnjava zakonskim ograničenjem koje im onemogućava rad s osjetljivim skupinama korisnika, dok za beskućnike i bivše ovisnike tog zakonskog ograničenja nema. Neinkluzivne organizacije također su najmanje sklone uključivanju bivših prijestupnika, te maloljetnih osoba.

Uvidom u literaturu hrvatskih autora o volonterstvu vidljivo je kako tema inkluzivnog volonterstva nije dovoljno zastupljena i istražena. Za bolju implementaciju inkluzivnog volonterstva u praksi, organizacijama je važno ponuditi praktične savjete za čim bolju prilagodbu te ih osnažiti za uključivanje socijalno isključenih skupina u svoje volonterske aktivnosti. U svibnju 2016. godine Volonterski centar Osijek i Hrvatska mreža volonterskih centara izdaju prvi *Vodič kroz inkluzivno volontiranje za organizatore volontiranja* (Volontiranje - prilika za nove kompetencije) kojim se organizacijama koje nude volonterske aktivnosti daju dodatne smjernice i podrška za primjenu inkluzivnosti, kao dobar početak jačeg razvoja inkluzivnog volonterstva u Hrvatskoj.

5. IZAZOVI INKLUZIVNOG VOLONTIRANJA

Inkluzivno volonterstvo, uz brojne prednosti, u implementaciji može imati određene izazove koje je potrebno nadići. U izvještaju State of Volunteering (2016, prema Volunteering ACT, 2016) ističe se kako organizacije koje u svoje djelovanje uključuju volontere generalno manjkaju financijskim i ljudskim resursima. To može smanjivati vjerojatnost inkluzivnog volonterstva u tim organizacijama. Prema istraživanju Volunteering ACT-a (2016), 46% ispitanih organizatora volontiranja nije bilo u mogućnosti angažirati inkluzivne volontere (s intelektualnim teškoćama ili tjelesnim invaliditetom), najviše zbog nedostatka potrebnih resursa, točnije u 51% slučajeva (Volunteering ACT, 2016). U namjeri za uključivanjem volontera prethodno isključenih iz društvenih procesa, organizacije često trebaju uložiti dodatne napore kako bi se to i ostvarilo. Primjerice, prije samog poziva volontera, potrebno je prilagoditi prilaze i dostupnost za volontere s invaliditetom kako bi nesmetano obavljale svoje volonterske aktivnosti, osigurati mentore ili supervizije, razumjeti moguće poteškoće na koje te osobe mogu naići i slično. To traži ulaganje dodatnih resursa - financijskih, materijalnih i ljudskih, što neke organizacije nemaju. Inkluzivno volonterstvo, na koju god skupinu volontera bilo usmjereno, može zahtijevati dodatne pripreme volontera, organizacije ili same zajednice.

Od 2013. do 2015. godine Hrvatska je sudjelovala u projektu Programa za cjeloživotno učenje Europske unije Volontiranje kao alat za inkluziju. U tom je projektu, osim Hrvatske, sudjelovalo i sedam drugih europskih zemalja: Danska, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Rumunjska i Slovačka (Volonterski centar Osijek, 2015). Projekt je uključivao razmatranje primjera dobre prakse inkluzivnog volonterstva diljem Europe te kreiranja daljnjih preporuka za razvoj inkluzivnog volonterstva. U publikaciji „Inkluzivno volontiranje - Preporuke koordinatorima volontera za razvoj inkluzivnijih volonterskih programa“ proizašloj iz projekta (2015), sve uključene udruge ističu problem nesklada između deklarativne inkluzivnosti u većini organizacija koje uključuju volontere i stvarnog stanja „na terenu“. Svega nekoliko organizacija iz tih zemalja aktivno uključuje volontere iz takozvanih ranjivih skupina (beskućnici, bivši ili sadašnji zatvorenici i nezaposlene osobe), i to uglavnom na dva načina uključivanja - preko projekata i programa usmjerenih isključivo tim društvenim skupinama ili njihovim samoinicijativnim volontiranjem u organizacijama u kojima su

prethodni bili korisnici. Primjeri pojedinaca iz ranjivih skupina koji su se volonterski pridružili organizacijama bez ikakve prethodne veze s njima najrjeđi su oblici inkluzivnog volonterstva (Volonterski centar Osijek, 2015).

Kao ključna prepreka volontiranju kod socijalno isključenih skupina navodi se nedostatak povjerenja u sebe (Smith i sur., 2004). Točnije, razlozi zbog kojih se osobe iz socijalno isključenih skupina ne odlučuju za volontiranje su nedostatak samopouzdanja i vjere da imaju nešto za ponuditi, trema od uspostave prvog kontakta s organizatorom volontiranja i njihova pretpostavka da nisu dobrodošle u organizacijama, naročito kada se radi o bivšim prijateljima (Price, 2007, prema Popović, 2013). Svi navedeni razlozi mogu utjecati na odluku potencijalnih volontera o neuključivanju u volonterske aktivnosti, što može dodatno produbiti socijalnu isključenost i nisku razinu samopouzdanja. Stoga treba naglasiti odgovornost cjelokupnog društva, ali i organizatora volontiranja za stvaranje poticajnog okruženja inkluzivnim volonterima, kako ih nesigurnost i strah od nailaska na prepreke i osude ne bi sputavala u volonterskom djelovanju.

6. DOM ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI

Prema Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga Ministarstva socijalne politike i mladih (2014), Dom za odgoj djece i mladeži djeci i mlađim punoljetnim osobama do navršene 21. godine života s problemima u ponašanju i teškoćama mentalnog zdravlja pruža usluge smještaja i boravka (timska procjena/dijagnostika), smještaja u malim skupinama, privremenog smještaja radi provođenja kraćih rehabilitacijskih (tretmanskih) programa, privremenog smještaja u kriznim situacijama (prihvat), organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu ili povremenu podršku, cjelodnevnog ili poludnevnog boravka kod pružatelja usluga socijalne skrbi, poludnevnog boravka u školi, savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi i savjetovanja i pomaganja primarnih obitelji ili specijaliziranih udomiteljskih obitelji, te provodi izvršenje odgojnih mjera izrečenih maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama (posebna obveza – upućivanje u savjetovalište za mlade, upućivanje u disciplinski centar, pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi, te upućivanje u odgojnu ustanovu), te maloljetnicima koji su, u tijeku pripremnog postupka, rješenjem suca za mladež upućeni na privremeni smještaj u ustanovu, do okončanja

pripremnog postupka pred sudom (Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga, NN 40/14).

Gledano prema stupnju iskazanih problema u ponašanju i dugotrajnosti tretmana, domovi za odgoj djece i mladeži nalaze se korak prije odgojnih domova i odgojnih zavoda kao krajnjih institucija za mlade s problemima u ponašanju prije upućivanja u maloljetnički zatvor. Ovisno o vrsti i trajanju usluge, zakonodavna uporišta za smještaj djece i mladih u domove za odgoj djece i mladeži temelji se na odredbama Zakona o socijalnoj skrbi, Obiteljskog zakona, Zakona o sudovima za mladež, Zakona o izvršenju sankcija izrečenim maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje, Prekršajnog zakona te Zakona o ustanovama. U Hrvatskoj postoji sedam domova za odgoj djece i mladeži čiji je osnivač Republika Hrvatska: u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Splitu, Puli, Karlovcu i Zadru.

6.1. Ustrojstvo Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb

Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb (često nazivan i Dom Dugave, s obzirom da se nalazi u zagrebačkom naselju Dugave) pruža usluge cjelodnevnog ili poludnevnog boravka te stalnog, tjednog ili privremenog smještaja odnosno kratkotrajni prihvata, boravak ili stanovanje što, ovisno o vrsti tretmana, uključuje prehranu, odijevanje, brigu o zdravlju, organizaciju slobodnog vremena te druge odgovarajuće oblike stručne pomoći. U djelatnost Doma spada i izvršavanje odgojnih mjera u skladu sa Zakonom o sudovima za mladež te propisima o izvršavanju kaznenih i prekršajnih sankcija, i to upućivanja u Centar za odgoj, pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi te upućivanja u odgojnu ustanovu.

Generalno, korisnici Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb su djeca i maloljetnici koji iskazuju probleme u ponašanju te djeca u riziku za razvoj problema u ponašanju i osobnosti. To su maloljetnici i mlađi punoljetnici kojima su izrečene sljedeće odgojne mjere: upućivanje u Centar za odgoj, pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi te upućivanje u odgojnu ustanovu, korisnici smješteni na stacionarnu dijagnostiku te uz to djeca i mladež zatečena u skitnji, bez nadzora roditelja ili skrbnika, kojima je potrebno hitno zbrinjavanje. S obzirom na različite odgojne mjere i usluge koje Dom pruža korisnicima, postoje i različiti odjeli, odnosno oblici rada s korisnicima koji se vrše i na različitim lokacijama. U Dugavama (Ul. Sv. Mateja 70/a), gdje je i sjedište i uprava Doma, smješten je

odjel dijagnostike, prihvata i smještaja. On obuhvaća Dijagnostiku sa savjetovalištem, Dnevni boravak (tretman i izvršenje sudske odgojne mjere), Disciplinski centar (gdje se izvršavaju sudske odgojne mjere) te Prihvatnu stanicu (www.dom-dugave.hr).

Unutar **Dijagnostike sa savjetovalištem** provodi se dijagnostički postupak utvrđivanja etiologije, fenomenologije, trajanja i vrste problema u ponašanju i osobnosti djece i maloljetnika, predlaganje odgovarajuće odgojne mjere, zaštite i tretmana te savjetovališni rad. Stacionarnu opservaciju godišnje prođe preko 120 korisnika, a u procesu dijagnosticiranja sudjeluje tim stručnjaka različitih profila. **Dnevni boravak** osigurava cjelodnevni ili poludnevni boravak unutar kojega se izvršava i odgojna mjera pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi, što pruža pomoć korisniku i njegovoj obitelji u prevladavanju odgojnoobrazovnih i integrativnih teškoća kroz provođenje (re)socijalizacije i profesionalnog osposobljavanja. Godišnje na dnevni boravak bude upućeno oko 40 korisnika. **Disciplinski centar** osigurava provođenje sudske odgojne mjere „Upućivanje u disciplinski centar“, a godišnje se u Disciplinskom centru Doma Dugave izvrši oko 40 odgojnih mjera. **Prihvatna stanica** pruža hitnu socijalnu pomoć djeci i mladeži koja se zateknu u skitnji odnosno bez nadzora roditelja ili skrbnika, te im pruža privremeni smještaj i skrb dok se ne ostvari povratak u vlastitu ili udomiteljsku obitelj, dom socijalne skrbi ili im se smještaj ne osigura na drugi način. Godišnje kroz Prihvatnu stanicu prođe oko 500 korisnika, gdje se oko 100 prihvata odnosi na strane državljane. Njima se privremeni smještaj pruža pod jednakim uvjetima (www.dom-dugave.hr). U Prihvatnoj stanici ne provodi se tretman i najduži boravak trebao bi trajati maksimalno 48 sati, iako se u praksi događa da korisnici tamo provedu i po nekoliko mjeseci zbog manjkavosti u sustavu socijalne skrbi (Jakas, 2014).

Dislocirani odjeli domskog tretmana nalaze se u Ulici O. Župančića (Odsjek Dom za mušku djecu i mladež) te Odsjek stambene zajednice u Dugavama (J. Denzlera 46 i 48) i Dubravi (Dubrava 240/V). Dom ima i Odjel poludnevnog boravka pri osnovnim školama grada Zagreba i Zagrebačke županije koji je organiziran u 28 skupina (www.dom-dugave.hr).

6.2. Motivacija korisnika Doma za odgoj djece i mladeži za volontiranje

Motivi, odnosno motivacija, jedan su od složenijih elemenata ljudskog ponašanja, te je teško otkriti zašto se ljudi ponašaju na određeni način. Petz (1992) definira motivaciju kao stanje u kojem smo „iznutra“ pobuđeni nekim potrebama i željama, a usmjereni prema postizanju

nekog cilja koji izvana djeluje kao poticaj na ponašanje. Kao temeljne vrste motivacije prepoznaju se intrinzična ili unutarnja i ekstrinzična, odnosno vanjska motivacija (Mijatović, 2000, prema Jakas, 2014). Lebedina Manzoni pod motivima podrazumijeva pokretačke snage u čovjeku koje imaju za cilj udovoljavanje određenoj potrebi (2006). U kontekstu tretmana djece i mladih s problemima u ponašanju, naglašava se važnost motivacije za promjenu, bez obzira radilo se o dobrovoljnom ili nedobrovoljnom korisniku. Kao glavne motivatore za promjenu u tretmanskome procesu, Žižak (2010) ističe vrijednost cilja intervencije (tj. dobitak od intervencije) i vlastitu procjenu mogućnosti korisnika za uspješno ostvarivanje tog cilja. Ukoliko korisnik cilj procjenjuje vrijednim a vjerojatnost vlastitog ostvarenja tog cilja uspješnim, tada će njegova motivacija za postizanje tog cilja biti veća. Motivaciju objašnjava i Glasser svojom teorijom izbora, navodeći kako je ona isključivo intrinzična (1999, prema Jakas, 2014). Prema njegovoj teoriji, temelj motivacije čini svijet kvaliteta (vrijednosti) osobe u kojem su hijerarhijski posloženi njeni prioriteti (Jakas, 2014). Govoreći u kontekstu korisnika Doma za odgoj djece i mladeži i općenito mladih s problemima u ponašanju, u svijetu kvaliteta često se nalaze antisocijalna ponašanja poput nepoštivanja autoriteta, ovisničkog ponašanja, sukoba, kršenja zakona ili drugo. Stoga je važno i same ciljeve tretmana graditi upravo na mijenjanju prioriteta u svijetu kvaliteta tih mladih osoba. U novoosnovanom Volonterskom klubu u Dugavama taj se proces temelji na odabiru vlastitih interesa korisnika za promjenom u zajednici, ali na prosocijalan način - volontiranjem. Uvođenjem ili pojačavanjem prosocijalnih ponašanja kao načina rješavanja problema mladi dobivaju pozitivnu reakciju iz okoline (pohvala društva, manja stigmatizacija, nova poznanstva i prilike, uživanje u plodovima svog truda i rada), što dodatno povećava intrinzičnu motivaciju za takvo ponašanje.

Korisnici Doma za odgoj djece i mladeži koji su se uključili u aktivnosti Volonterskog kluba sami su iskazali interes za volontiranje. Riječ je o korisnicama ženske skupine (Odjel ženske resocijalizacije), korisnicima i korisnicama Disciplinskog centra te nekoliko korisnica Odjela stacionarne dijagnostike. Prije samog (i tijekom) uključivanja u volonterstvo, stavljen je naglasak na unutarnju motivaciju korisnika za sudjelovanje kroz uključivanje u aktivnosti koje su dio njihovih interesa i opuštenu atmosferu tijekom samih volonterskih okupljanja.

7. VOLONTERSKI KLUB U DOMU ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI ZAGREB

Razvoj i nastanak inkluzivnog Volonterskog kluba u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb u sklopu ove socijalne akcije može se tematski podijeliti u više dijelova:

- 1) Priprema za pokretanje Volonterskog kluba (osobna priprema; priprema okruženja i sudionika Kluba)
- 2) Priprema korisnika i osnivanje Kluba
- 3) Djelovanje Kluba: prve volonterske akcije
- 4) Refleksije na prve volonterske aktivnosti

U poglavljima koja slijede bit će opisan cjelokupni proces nastanka i razvoja Volonterskog kluba u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb kao i ishodi koji su iz njega proizašli. Volonterski se klub još uvijek razvija, a temeljem dosadašnjih iskustvenih saznanja ponudit će se i prijedlozi za bolju provedbu i postignuća u budućnosti.

7.1. Priprema za pokretanje Volonterskog kluba

7.1.1. Osobna priprema za osnivanje Volonterskog kluba

S neposrednim radom na osnivanju Volonterskog kluba u Domu u Dugavama počelo se u siječnju 2016. godine. Ta faza uključivala je pripremu autorice ovog rada za pokretanje Kluba. Prije svega, za uspješno osnivanje volonterskog kluba u odgojnoj ustanovi važno je steći uvid u stručnu literaturu o volontiranju mladih i menadžmentu volontera. Osobna priprema, temeljena na upoznavanju dosadašnje prakse volonterskih klubova mladih i školskih volonterskih klubova u Hrvatskoj, olakšala je kasnije faze osnutka Kluba. Osim toga, započeto je s promišljanjem o mogućnostima budućeg Volonterskog kluba i potencijalnim aktivnostima koje bi korisnicima mogle biti zanimljive. Prilika za volonterske aktivnosti prepoznata je u obilježavanju važnih dana i manifestacija, poput Hrvatska volontira, Dana planeta Zemlje i slično. Istraženi su resursi na području grada Zagreba i gradskog naselja Dugave kako bi se utvrdilo koje udruge, ustanove, aktivnosti ili mogući problemi postoje, kako bi se korisnicima mogle predložiti potencijalne željene volonterske aktivnosti temeljene na tim resursima.

Još jedan ključan čimbenik pripreme za razvoj Volonterskog kluba u Domu za odgoj djece i mladeži je i ostvarivanje suradnje s ključnim sudionicima - samim Domom i Volonterskim centrom Zagreb. Prije svega, suradnice iz Volonterskog centra Zagreb, Ivana Kordić i Andrea Pandurović Ugrin pružile su pomoć u razjašnjavanju svih mogućih nejasnoća oko formalnog i praktičnog osnivanja Volonterskog kluba u Domu. Konkretno, dale su odgovore na praktična pitanja važna za Klub - treba li osnivanje Kluba biti formalno, je li potrebno tražiti dozvolu roditelja sudionika Kluba ili se kao zakonski zastupnik tijekom izvršavanja odgojnih mjera smatra sama ustanova (budući da je u Zakonu o volonterstvu iz 2013. godine navedeno kako maloljetni volonteri mogu volontirati samo uz pisanu suglasnost zakonske zastupnice ili zastupnika), i slično. U Volonterskom centru dobivene su informacije kako je osnivanje volonterskog kluba slično osnivanju bilo koje druge izvannastavne aktivnosti ili sekcije u školama i drugim odgojno-obrazovnim ustanovama. Dakle, važno je imati dozvolu i uvid ustanove u aktivnosti koje se provode, ali nema administrativnog osnivanja Kluba. U slučaju da volonteri volontiraju kroz dulje vremensko razdoblje u nekoj udruzi, drugoj instituciji i slično, tada je potrebno da Dom Dugave sklopi s tim institucijama sporazum o volontiranju korisnika. Ako je riječ o volontiranju dužeg trajanja volontera pojedinačno (npr. da jedan korisnik iz Dugava godinu dana volontira u Domu za starije i nemoćne) - onda ustanova u kojoj volontira može s tim korisnikom direktno sklopiti Ugovor o volontiranju (ne nužno preko Doma Dugave). S obzirom na dosadašnji kratak vijek Kluba, sklapanje ugovora s drugim organizacijama nije bio slučaj, iako ove informacije dobivene u Volonterskom centru Zagreb svakako treba imati na umu prilikom planiranja budućih volonterskih aktivnosti. Cilj je i svrha Kluba da svaki korisnik koji je uključen bira one aktivnosti koje mu se sviđaju, što će ponekad u budućnosti vjerojatno podrazumijevati i samostalno volontiranje korisnika u nekoj udruzi/organizaciji. Iako su sve planirane volonterske aktivnosti u samom početku Kluba grupne, ne moraju nužno biti takve. Grupne aktivnosti doprinose jačanju grupne kohezije i podrške, a s porastom samoodrživosti i volonterskog iskustva korisnika jačat će i njihova samostalnost u odabiru aktivnosti i samom volontiranju. Jedna od također važnih informacija iz VCZ-a važna za ovaj Klub jest da je zakonski zastupnik korisnika tijekom njihova boravka u ustanovi Dom za odgoj djece i mladeži, te kao takav provodi aktivnosti u skladu s odgojno-obrazovnim grupnim i individualnim ciljevima. U tom smislu nije bilo potrebno tražiti dozvole roditelja za provođenje tih aktivnosti, što je uvelike olakšalo početak

provođenja i sam proces pripreme. O ostalim pravnim okvirima ovog Kluba već je bilo riječi u poglavlju Zakonske odredbe volonterstva. Suradnice iz VCZ-a ponudile su daljnju pomoć i suradnju, volonterske materijale i brošure za korisnike, vlastita praktična saznanja, mogućnost edukacije o menadžmentu volontera te priliku za promociju budućeg Volonterskog kluba, što je bilo korisno u kasnijim fazama, a nastavak suradnje očekuje se i u budućem razvoju.

7.1.2. Priprema okruženja koje podržava osnivanje Volonterskog kluba

Uz Volonterski centar, bilo je potrebno ostvariti blisku suradnju i sa samim Domom za odgoj djece i mladeži. Prije svega, bila je potrebna dozvola da se s ovakvim aktivnostima uopće započne. Sam se Klub vodio pod mentorstvom koordinatorice volontera u Domu za odgoj djece i mladeži, Marije Mažić. Koordinator volontera u Domu osoba je s iskustvom volontiranja i rada s korisnicima, koji volonteru kao osobi s manje iskustva pomaže da postigne svoje ciljeve. Uz savjetovanje, vođenje i praćenje napretka i volonterskog iskustva, koordinator je zaslužan za stvaranje kvalitetnih volonterskih iskustava volontera. Dom za odgoj djece i mladeži već desetak godina njeguje uspješnu suradnju s Volonterskim centrom Zagreb, a nekoliko godina nakon ostvarivanja suradnje Dom za odgoj namijenio je i mjesto koordinatora volontera kako bi akcije poput ove bile uspješnije. Na samom početku provođenja ove socijalne akcije, kolegici Mariji je predstavljena ideja Kluba. Prepoznavši važnost mogućih pozitivnih ishoda Kluba na korisnike, kolegica Marija je preuzela inicijativu oko dobivanja službene dozvole za isto i komunikacije s ravnateljem ustanove, dipl. socijalnim radnikom Božom Vrkljanom.

S odgajateljicama Odjela ženske resocijalizacije i Disciplinskog centra čiji su korisnici pretežno sudjelovali u dosadašnjem djelovanju Volonterskog kluba, osobno je ostvaren kontakt, objašnjeni su im ciljevi i svrha Kluba, a one su pristale na suradnju i pomoć oko dogovora budućih susreta s korisnicima.

7.1.3. Priprema korisnika za aktivnosti u Volonterskom klubu

Pri samom planiranju provedbe i predstavljanja Kluba korisnicima, bilo je planirano okupiti korisnike svih odgojnih skupina u Domu. U suradnji s koordinatoricom volontera Doma za odgoj djece i mladeži Dugave, dogovorena je organizacija velike zajedničke tribine ili interaktivne radionice za korisnike. Ovakav način predstavljanja Volonterskog kluba

korisnicima prepoznat je kao poželjan jer bi tako priliku za uključivanje i sve potrebne informacije dobili svi, a ne samo „odabrane“ skupine korisnika. Na taj način postojanje i aktivnosti kao i voditeljica Volonterskog kluba od samog bi početka bili transparentni i dostupni svim korisnicima i njihovim odgajateljima, bez obzira na trajanje njihovog boravka u Domu ili lokaciju. Također, jedna od korisnica skupine ženske resocijalizacije sudjelovala je s autoricom rada u Volonterskom kampu u Odgojnom domu Bedekovčina u kolovozu 2015. godine. Kako je u kampu stekla vrlo pozitivna volonterska iskustva, bila je voljna podijeliti ih s ostalim korisnicima Dugava, što bi vjerojatno doprinijelo i motivaciji drugih za uključivanje u Klub. Međutim, ovakav način predstavljanja Kluba gdje su okupljeni svi korisnici organizacijski nije bio izvediv zbog različitosti u rasporedima i lokacijama odgojnih skupina. Iako bi takav pristup vjerojatno utjecao na više volonterskih akcija i veći broj korisnika prisutnih u Klubu, na to se zbog navedenih okolnosti ipak nije moglo utjecati. Stoga je naknadno planirano da u Volonterskom klubu u početku sudjeluju Odjel ženske resocijalizacije i Disciplinski centar. Razlog zbog kojeg je pažnja u kontekstu ovog Volonterskog kluba usmjerena ponajviše na korisnike upravo ovih dviju odgojnih skupina je taj što je za provođenje volonterskih aktivnosti ipak potrebno određeno vremensko razdoblje, a korisnici ovih skupina najduže su u Domu za odgoj djece i mladeži zbog izrečenih mjera. Potrebno je najmanje nekoliko mjeseci za ostvarivanje odnosa i suradnje, provođenje volonterskih radionica, procjenu potreba za volontiranjem, same volonterske aktivnosti, evaluaciju i slično. Korisnici Odjela stacionarne dijagnostike u Domu borave prosječno četiri tjedna, Prihvatna stanica pruža tek privremeni smještaj i najduži boravak trebao bi trajati najviše 48 sati, dok su Odsjeci Doma za mušku djecu i mladež i Stambene zajednice dislocirani. Dakako, poželjno je da što više korisnika bude uključeno u Volonterski klub, bez obzira o kojoj se odgojnoj skupini radilo. Budući da u dosadašnjem postojanju Kluba nije bilo mnogo volonterskih aktivnosti korisnika, u daljnjim se aktivnostima nastoji uključiti sve korisnike koji žele sudjelovati, uključujući i dislocirane odgojne skupine.

Također, prije početka pripreme korisnika, bilo je potrebno promisliti o mogućim izazovima za volontiranje korisnika i razvoj volonterskog kluba, temeljem dotadašnjeg iskustva rada s djecom i mladima s problemima u ponašanju. Kao najveći izazov pretpostavljena je nedovoljna motivacija korisnika za volontiranje, i shodno tome mali odaziv korisnika na

uključivanje u Klub. O motivaciji djece i mladih s problemima u ponašanju za tretman bilo je riječi u ranijim poglavljima ovog rada, a motivaciju za uključivanje nastojalo se potaknuti (i održati) kroz volonterske radionice i praćenje interesa korisnika prije i tijekom cjelokupnog procesa razvoja Kluba.

Prvi važan korak, nakon inicijalnog susreta s koordinatoricom volontera Marijom Mažić, bio je odrediti intenzitet i prirodu Volonterskog kluba s obzirom na potrebe i interese korisnika. Procijenjeno je kako bi bilo vrlo važno da se, s obzirom da je provoditeljica Kluba osoba "izvana" - relativno nepoznata korisnicima, prije svega uspostavi kvalitetan odnos s njima na kojem se mogu temeljiti daljnje povjerenje i djelovanje u Klubu, što bi se postiglo određenim kontinuitetom dolazaka u Dom. U početku rada Volonterskog kluba u Dom se dolazilo svaki tjedan u isto vrijeme. Sudionicima se zbog praktičnosti predložilo osnivanje zajedničke Facebook grupe radi dogovora o organiziranju volonterskih akcija i susreta u skladu s njihovim interesima i drugim obavezama, no s obzirom na to da za taj prijedlog većina nije bila zainteresirana, dogovoren je fiksni termin susreta u Domu za odgoj kada su svi ili većina tamo - ponedjeljkom navečer. Pokazalo se kako sam termin i nije bio najsretnije rješenje, budući da je u večernjim satima većina korisnika umorna nakon cjelodnevnih školskih i drugih obaveza, no to je bio jedini mogući termin koji je odgovarao svima uključenima. Budući da se nije moglo utjecati na izbor termina, nastojalo se same susrete/ radionice napraviti zanimljivima i jednostavnima pritom ne izostavivši bitne edukativne sastavnice.

7.2. Priprema korisnika i osnivanje Volonterskog Kluba

Prije samih volonterskih aktivnosti planirano je nekoliko pripremnih volonterskih radionica - edukacija za korisnike s različitim ciljevima. Svaka je od radionica pomno opisana u sljedećim odlomcima, a cjelokupne se radionice nalaze u Prilozima.

7.2.1. Prva volonterska radionica - Uvod u volonterstvo

Za prvi je susret s korisnicima planirano da bude organiziran na opušten način, kako bi se međusobno pobliže upoznali te kako bi im bile rečene sve važne informacije o ideji Volonterskog kluba. Na tom su susretu trajanja 45 minuta sudjelovali svi mladi koji su tada bili korisnici Odjela ženske resocijalizacije i Disciplinskog centra te njihove odgajateljice. Glavni su ciljevi radionice, osim upoznavanja, bili ispitati razinu znanja korisnika o

volonterstvu i volonterskog iskustva te ispitati motivaciju korisnika za sudjelovanje u Volonterskom klubu. Razina volonterskog iskustva korisnika ispitana je na interaktivan način, postavljanjem pitanja cijeloj grupi „*Jesi li ikad...*“ (sudjelovao/la u akciji prikupljanja darova za nekoga kome je potrebno ili uređenja okoliša / prostorija svoje škole), a korisnici su na pitanja odgovarali podizanjem zelenih („da“) ili crvenih („ne“) papirića. Nakon svih pitanja, korisnicima se ističe da ako su na barem jedno od ovih pitanja odgovorili potvrdno već imaju iskustva u volontiranju iako to ranije možda nisu doživljavali volontiranjem. Ako su ipak na sva pitanja odgovorili negativno, kroz Volonterski klub mogu upoznati volonterski svijet i prednosti koje volontiranje nosi. Razina znanja korisnika ispitana je na sličan način, pomoću papirića u boji. Navedeni su uvriježeni mitovi o volonterstvu, a sudionici radionice iskazivali su vjeruju li u svaki pojedinačni mit ili ne, te diskutirali o svakom od njih. U nastavku su s korisnicima podijeljene i činjenice o svakom od tih mitova. Primjerice, na mit kako ljudi najčešće ne volontiraju jer nemaju vremena za to kao činjenični odgovor stoji: „Pokazalo se da ljudi koji imaju manje slobodnog vremena više volontiraju.“ Nakon što im je predstavljeno što će Volonterski klub sadržavati i kako će biti organiziran, s naglaskom na prilikama za pozitivne promjene u Domu ili izvan njega, motivacija korisnika ispitana je diskusijom putem ispitivanja njihovih interesa u volonterskom klubu - pitanjima što žele promijeniti u okolini, kako na to mogu utjecati, na koji način žele volontirati i slično. Korisnica koja je volontirala u volonterskom kampu u Odgojnom domu Bedekovčina također je podijelila svoja iskustva. Sudionicima su podijeljeni i promotivni letci o volontiranju iz Volonterskog centra Zagreb. Na radionici je ostvarena većina planiranog za prvi susret. Veliki nedostatak koji je utjecao na kvalitetu dojma i izvođenja uvodne radionice bio je nemogućnost spajanja projektora za prikazivanje unaprijed pripremljene prezentacije i video isječka. Time je radionica bila manje dinamična i interaktivna, iako je na kraju očekivani ishod postignut. Svi su sudionici imali najmanje jedno volontersko iskustvo, što je bilo neočekivano i pozitivno. Najčešće se radilo o skupljanju donacija u školi ili grupnom školskom uređivanju okoliša. S vlastitim volonterskim iskustvom, prepoznali su ideju volonterstva, verbalizirali definiciju volontera i volonterstva, različite volonterske pozicije i ideje za potencijalna volontiranja unutar volonterskog kluba. Nitko od korisnika nije imao vlastitu volontersku knjižicu niti potvrde vlastitog volontiranja. S njima su podijeljene informacije o važnosti priznanja i potvrda volonterima kao dokaza o stečenim iskustvima i kompetencijama, naročito u kontekstu konkurentnosti na tržištu rada

koja ih uskoro očekuje. Sami su korisnici radionicu istaknuli kao početak prilike da promijene nešto u svom okruženju čime nisu zadovoljni, dok im sama struktura i način provođenja radionice nisu bili u pažnji tijekom davanja povratne informacije voditeljici. Zamijetili su kako do sad, iako su prema definiranju volonterstva bili u volonterskoj ulozi, nisu doživljavali sebe kao volontere. Prva asocijacija pri pomisli na volonterstvo svim je korisnicima bila pomoć u učenju ili drugi oblici pomoći njima kao korisnicima volonterskih usluga u Domu za odgoj djeci i mladeži, što opravdava svrhu i važnost inkluzivnog volonterstva.

Korisnici su već na prvoj volonterskoj radionici iznijeli vlastite želje na koji način bi se mogli uključiti u voloniranje. Većina sudionika složila se kako bi bilo potrebno obnoviti domsku teretanu, jedna je sudionica rekla da bi mogla volontirati podučavajući druge trbušni ples, četiri sudionice žele volontirati s djecom pokazujući interes za dugoročno voloniranje, a nekoliko je sudionika izrazilo želju voloniranja s psima (briga i njega u azilu). Sudionicima je predstavljena i mogućnost eventualnog posjeta Odgojnom domu Bedekovčina i pomoći u realizaciji volonterskog kampa u Bedekovčini, za što nije postojao veliki interes. Tijekom prve volonterske radionice važnu ulogu imale su i odgajateljice dviju odgojnih skupina koje su sudjelovale. Vlastitom uključenošću i sudjelovanjem u svim aktivnostima doprinijele su i većoj motivaciji korisnika na uključivanje i diskusiju.

7.2.2. Druga volonterska radionica - Idealan volonter

Glavni ciljevi druge volonterske radionice bili su ispitati predodžbu korisnika kakav volonter treba biti, odrediti konkretne volonterske aktivnosti unutar Volonterskog kluba te definirati i pripremiti formalnosti oko osnivanja Volonterskog kluba. Temeljna aktivnost bila je osmišljavanje *idealnog volontera* u grupama prema njegovim socioemocionalnim, vrijednosnim i ponašajnim karakteristikama te diskusija o tome kakav volonter treba biti. Sudionici kao karakteristike idealnih volontera navodili sljedeće: *pažljiv, dobar, smiješan, stalo mu je do obitelji, do drugih i sebe, druži se s dobrim ljudima...* Generalno, sudionici idealnog volontera procjenjuju kao mladu, pristupačnu osobu te navode kako bi mogli sebe prepoznati u toj ulozi - mogli bi biti idealni volonteri, iako su kod nekih sudionika i dalje prisutni određeni mitovi o volonterstvu. Primjerice, jedan sudionik našalio se kako volonter razmišlja o... „*plaćenom poslu*“, sugerirajući na besmislenost voloniranja kao neplaćenog oblika aktivnosti. Važno je osvrnuti se na činjenicu da zbog odsutstva iz Doma nisu svi

sudionici sudjelovali i na prvoj i na drugoj radionici. Ipak, prvom radionicom nije bilo niti očekivano kako će korisnici koji nisu bili početno motivirani promijeniti svoje mišljenje nakon radionice, ali je cilj ovog Volonterskog kluba pružiti korisnicima uvid u postojanje mogućnosti prosocijalnog načina provođenja vlastitog vremena od koje mogu imati ne financijske, nego druge višestruke koristi. Diskusijom sa sudionicima temeljem njihovih skica idealnih volontera došlo se do zaključka kako ne postoji jedan prototip idealnog volontera nego je svaki pojedinac koji svoje vrijeme dobrovoljno daruje drugima već idealan volonter, odnosno kako svatko može biti „supervolonter“ ako radi ono što voli i kako volonterske aktivnosti nisu *rezervirane* samo za nekolicinu ljudi.

Na drugoj se radionici pridružilo nekoliko korisnika iz grupe s izrečenom odgojnom mjerom upućivanja u disciplinski centar koji nisu mogli doći na prvi susret. Ukratko im je objašnjeno što se radilo prošli put te su im predstavljeni voditeljica i korisnice Odjela ženske resocijalizacije koje nisu poznavali ranije. Budući da su sudionici bili umorni od cijelog dana, nisu bili motivirani za fizičke aktivnosti te je uvodna aktivnost opuštanja preskočena. Umjesto toga, voditeljica i sudionici zajedno su prokomentirali generalno raspoloženje. Često se planirane aktivnosti ne mogu uvijek odvititi kako je zamišljeno, pogotovo uzevši u obzir da su radionice održavane u večernjim satima. Stoga je za uspješnost kluba bilo (i još uvijek je) važno imati otvorenu komunikaciju s korisnicima i oslušivati njihove potrebe. Primjerice, uvodnu aktivnost podjele u grupe na način da odabiru bombone i da svaka grupa bombona bude jedna radna grupa, korisnici su smatrali dosadnom. Ta je aktivnost, u skladu s njihovom povratnom informacijom, preskočena i grupe su svejedno određene, ali na drugačiji način.

Sudionici su, generalno, izjavili zadovoljstvo idejom obnove domske teretane, a šest sudionica korisnica u ženskoj odgojnoj skupini Doma ostaju pri želji volontiranja s djecom. Voditeljica je objasnila proces koji slijedi do realizacije tih volonterskih aktivnosti (uviđanje stanja, što se želi obnoviti, kontaktiranje ustanova za volontiranje s djecom, traženje donacija za obnovu teretane itd.) Sudionici su iskazali veći interes za konkretne volonterske aktivnosti nego za dio radionica i *priprema za volontiranje*.

7.2.3. Treća volonterska radionica - Odabir volonterskih aktivnosti

Za treći volonterski susret s korisnicima bila je planirana zajednička procjena potreba za volontiranjem i odabir volonterskih aktivnosti u skladu s njima. Prije svega, s korisnicima je provjereno na koje bi se volonterske aktivnosti u početku Kluba htjeli usmjeriti. Ciljevi ovog susreta bili su odabrati redoslijed aktivnosti i sudjelovanje korisnika u pojedinim volonterskim aktivnostima te zajednički razmotriti mogućnost obnove teretane za koju su se svi sudionici složili kroz ranije susrete (i potvrdili na ovom susretu). Uvodno, dogovorene su konačne aktivnosti kroz koje će sudionici steći svoje volonterska iskustva na samom početku rada Kluba. To su obnova domske teretane u kojoj bi sudjelovali svi korisnici, volontiranje s djecom od strane šest korisnica Ženske resocijalizacije koje su izrazile želju za istim, te sudjelovanje u volonterskoj akciji Zelena čistka, koje su korisnici prihvatili na prijedlog voditeljice. Tijekom ovog susreta, s korisnicima se posjetilo domsku teretanu i uvidjelo što se sve treba i može promijeniti. S korisnicima je razmotreno koje mogućnosti obnove postoje, za što se treba tražiti donacije i od koga, te kojim aktivnostima u cijelom procesu obnove teretane uopće mogu volonterski pridonijeti. Korisnici su vrlo aktivno sudjelovali u predlaganju sprava, opreme i materijala koji se mogu tražiti u obliku donacija za novu teretanu, te u davanju prijedloga kako mogu volontirati kako bi se ona i obnovila. Odlučeno je kako će se donacije tražiti preko e-mail adrese Volonterskog kluba Dugave koja će se kreirati, a na temelju vlastitih saznanja svih korisnika i voditeljice o postojanju fitness klubova, teretana i prodavaonica sportske opreme odlučeno je kome će se slati zamolbe za donacije. Također, odlučeno je kako će svatko od korisnika tko želi, moći doprinijeti traženju donacija na način da iskaže što bi obnova teretane za njega/nju osobno značilo. Korisnici su na ovom susretu izjavili kako jedva čekaju vidjeti obnovljenu teretanu te kako su jako uzbuđeni i spremni sudjelovati. Za inkluzivni volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži, naročito pri samom početku volonterskih aktivnosti, važno je zajedno s korisnicima odabrati aktivnost čiji će pozitivni rezultati biti vidljivi nakon kratkog vremena i u kojima će i sami korisnici moći uživati. Odnosno, motivacija korisnika za uključivanje u volonterske aktivnosti, slanje zamolbi za donacije i samu obnovu teretane porasla je kada su počeli razmišljati zašto im je teretana važna i zamišljati već obnovljenu teretanu u kojoj će moći vježbati i provoditi svoje slobodno vrijeme.

Na trećem susretu s korisnicima dogovoreni su i sljedeći koraci o volontiranju s djecom. Korisnice koje su izjasnile tu želju nisu imale točnu predodžbu na koji bi način htjele volontirati s djecom, stoga je dogovoreno kako će se pronaći mogućnosti suradnje s udrugama i organizacijama preko kojih mogu iskusiti volonterstva iskustva poput čitanja, čuvanja ili drugih oblika pomoći djeci. S ovim susretom završena je i pripremna faza korisnika za volontiranje, te započinje djelovanje Kluba s aktivnim dogovaranjem i provođenjem samih volonterskih aktivnosti.

7.3. Djelovanje Volonterskog kluba: prve volonterske akcije

Kao što je ranije bilo navedeno, u najranijim fazama osnivanja Volonterskog kluba nije bilo poznato u kojim će točno volonterskim aktivnostima korisnici Kluba sudjelovati. O tome su odlučivali sami temeljem vlastitih interesa, a uz pomoć voditeljice te su se aktivnosti trebale i ostvariti. Stoga su glavne aktivnosti na koji se Klub usmjerio na početku bile:

- obnova teretane u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb
- sudjelovanje u manifestacijama Zelena čistka i Hrvatska volontira
- volontiranje s djecom

Iako su se navedene aktivnosti odvijale istovremeno tijekom svibnja i lipnja 2016. godine, zbog jednostavnosti tijekom odvijanja za svaku aktivnost bit će opisan pojedinačno.

7.3.1. Obnova teretane u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb

Prve volonterske aktivnosti korisnika započele su već u vrijeme kada su bile planirane pripremne edukacije. Dakle, korisnici su se usmjerili prvenstveno na obnovu teretane, za koju su svi bili vrlo motivirani. Ova je aktivnost započela u svibnju, na četvrtom volonterskom susretu s korisnicima u okviru Volonterskog kluba Doma, kada su korisnici pisali svoje zamolbe budućim donatorima opreme za teretanu.

Uz korisnike Odjela ženske resocijalizacije i Disciplinskog centra, toj su se aktivnosti pridružile i dvije korisnice Odjela stacionarne dijagnostike, koje su izrazile želju za sudjelovanjem. Glavni cilj ovog susreta bio je usmjeriti se na potrebe korisnika i saznati zašto im je obnova teretane u Domu važna i što bi za njih ostvarenje te volonterske akcije značilo. S obzirom na ranije iskazane potrebe, glavna aktivnost bila je pisanje vlastitih želja i misli na

navedenu temu sa svrhom prilaganja istih u zamolbe za donaciju budućim donatorima, a ovom je aktivnošću započelo i samo volontersko djelovanje korisnika u Klubu. Korisnici su se generalno najviše usmjerili na prepoznavanje teretane kao najvažnije slobodne aktivnosti u Domu. U nedostatku drugih aktivnosti, teretanu doživljavaju kao prosocijalan “ispušni ventil” koji bi njima i budućim korisnicima pomogao prebroditi odvojenost od obitelji i prijatelja i drugih svakodnevnih aktivnosti dok su u Domu. Korisnici u Domu imaju nogometno igralište na otvorenom (koje ne mogu koristiti tijekom zimskih mjeseci), dvoranu za stolni tenis te judo dvoranu. Ipak, s obzirom na ograničene mogućnosti koje ove dvorane nude budućim da nemaju sportske sprave i opremu (a Dom broji više od 400 korisnika), korisnici smatraju kako bi teretana bila uvelike korisna i potrebna za njihovo tjelesno i mentalno zdravlje. Korisnice Odjela stacionarne dijagnostike ističu kako je na tom odjelu često prisutna i dodatna razina stresa zbog nemogućnosti korištenja cigareta i mobitela kao dok su bili u obiteljskom okruženju, na što bi mogućnost korištenja teretane mogla pozitivno utjecati. Tijekom ovog susreta korisnici su se počeli i dogovarati kako se buduća teretana treba održavati te kako svi zajedno moraju očuvati buduće sprave i opremu, razvijajući odgovornost za ovu volontersku akciju u kojoj sudjeluju. Temeljem ove aktivnosti i cjelokupne akcije obnove teretane, korisnici prepoznaju volontiranje kao način provođenja vremena koji može biti zabavan i od neposredne koristi njima i drugim korisnicima koji će u Dom tek doći, suprotno ranijim mitovima o volontiranju.. Na pitanje „Zašto želite teretanu?“ kao poruku budućim donatorima sprava i opreme, korisnici odgovaraju:

„Zato da bi mogli trenirati u neko slobodno vrijeme i dosta bi nam pomogla kad smo ljuti na nekoga... Već sam ovdje dugo i želim neku normalnu teretanu, a ne kao šta je sad ova - nema u njoj baš niš' posebno i ako ima, sve je potrgano... Nama bi dobro došla ova teretana sa novom opremom u njoj. Ja bi bila jako zahvalna da dobijemo novu teretanu sa novom opremom koja je potrebna u njoj.“

„Teretana će nam služiti kao izbacivanje bijesa na box vreći, vraćanje kondicije jer smo postali takozvano lijeni i na neki način vratit će u nas sportski duh, maknuti nas od raznovrsnih droga koje danas koristimo. Vratiti se zdravom životu i krenuti u bolji život bez droga. Zato je najbolje ovdje u Dugavama da napravimo teretanu za povratak u normalan život ali bez droga, alkohola itd.“

„U Domu Dugave malo smo zatvoreni, pa nas ponekad odgajatelji izivciraju i nemamo gdje otić' se ispuhat, pa bi nam teretana dobro došla za takve situacije. Voljeli bi da skupimo nove ispravne sprave jer naše stare i potrgane nisu baš za korištenje. Pa bi vas molili za pomoć i donaciju sprava. Unaprijed veliko Hvala :)“

„Najčešće kad me pitaju gdje se smiruješ kada si živčana i na koji način, kažem im da je teretana moje mjesto za smirivanje. Teretana je mjesto gdje dobivamo sportski duh i uz to smirujemo svoje takozvane živce. Udaranje u box vreću je jedan od načina za smiriti se. Naravno, svatko ima svoj način, pa vjerujem da bi se u teretani svatko smirio. Stvarno bi nam puno značilo kada bi obnovili teretanu i dobili sportsku opremu za teretanu koju planiramo imati u Domu Dugave jer smo tu zatvoreni pa bi nam to bio takozvani ispušni ventil. Jedan razlog zašto želimo teretanu je da djeca jako vole provoditi vrijeme u teretani kada imaju slobodne aktivnosti jer u Dugavama imamo samo stolni tenis i stolni nogomet koji je pokvaren.“

„Zato da bi mogli trenirati i da pokažemo da teretana treba i nama i djeci što će još doć' u Dugave i stvarno bi nam puno pomogli da imamo u Dugavama teretanu i da smirimo svoje živce jer nam stvarno treba, i muškima u grupi. Zato vas molimo za pomoć da obnovimo teretanu.“

Generalno, korisnici prepoznaju teretanu kao potrebu, mjesto opuštanja i smirivanja, koje im je potrebno zbog različitih deprivacija koje postoje u Domu (osobnog prostora, slobodnih aktivnosti, sportskog duha). Ističe se i potreba za teretanom kao načinom *povratka u normalan život bez droga i alkohola*. Tijekom ovog susreta korisnicima je naglašena njihova individualna važnost u ovom procesu, budući da su sami (uz pomoć voditeljice) pokrenuli akciju za obnovu svoje teretane, te kako je moguće osobno mijenjati ono što u okruženju nedostaje.

Na ovom je susretu kreirana i e-mail adresa Volonterskog kluba (volonterskiklub.dugave@gmail.com), te su s iste poslane zamolbe za donacije na adrese 30 sljedećih unaprijed dogovorenih teretana, fitness centrara te prodajnih centara sportske opreme, odjeće, obuće i zdrave prehrane:

- fitness centrima: Dream Gym, Gyms4You Dubrava, Gyms4You Bundek, Gymnasium, Sport & Fitness Forma, Budi velik, Tower Fitness, Fitness centar SAZ, Olimp Fintess, Sparta Gym, XXL Fitness Centar, EliteFit, Body Tech fitness, Crossfit Superbia i Crossfit Zagreb;
- prodavaonicama zdrave prehrane: PolleoSport i Polleo Adria;
- prodavaonicama sportske opreme: Decathlon, Intersport, SportVision, Ferivi, Tenisice.hr, ShoeBeDo, Prva liga, Shooster i Rost Šport;
- Hrvatskom powerlifting savezu,
- te centrima koji u svojoj prodaji između ostalog nude i sportsku opremu: Pevec i Ikea.

Potencijalnim donatorima ukratko je predstavljen Dom za odgoj djece i mladeži i ideja samog Volonterskog kluba u Domu. Navedeno je kako se u Volonterskom klubu želi pomagati, ali i učiti nešto novo, te kako je jedna od aktivnosti Kluba i obnova domske teretane, koja je jako dotrajala i stara, te takva predstavlja jedini oblik rekreacije u Domu. Također, pojašnjeno je kako sudionici Volonterskog kluba teretanu ne mogu promijeniti bez tuđe pomoći, pa se za suradnju i donaciju u obliku sprava ili opreme za teretanu koji su višak ili rabljeni moli upravo njih. Istaknute su prednosti moguće obnovljene teretane za korisnike koje su sami prepoznali i kako bi bilo kakve donacije bile dobrodošle, a navelo se i konkretnu opremu kao primjere svega što bi korisnici svakako koristili ukoliko bi za to postojala prilika: šipka za zgibove, sobni bicikl, strunjače, benč, utezi za ruke različite mase, rukavice za boks, multifunkcionalna sprava za vježbanje, stepper, sportska odjeća i obuća za dečke i djevojke, sportska prehrana, motivacijski poster i drugo. Svakom od potencijalnih donatora poslana je zamolba koja glasi na njihovo ime, a primjer jedne (one poslane Budi velik Fitness centru) nalazi se u Prilozima.

Korisnici su upitani za vlastita očekivanja od povratnih odgovora na zamolbe za donacije o kojima će ovisiti i daljnji razvoj same akcije. Očekivali su da će se neki od kontaktiranih potencijalnih donatora sigurno odazvati i pristati na suradnju, navodeći uglavnom teretane i fitness centre kao one koji će najvjerojatnije željeti donirati opremu i sprave.

Tjedan dana nakon slanja zamolbi za donacije, na e-mail adresu Volonterskog kluba počeli su stizati odgovori na poslane upite. Od trideset upita, dobiveno je pet odgovora od čega su tri

prijedloga suradnje i pristanka na donaciju korisnicima. Na donaciju su se, u skladu s vlastitim mogućnostima, odlučili osnivač EliteFit fitness centra Ivan Miličević, XXL Fitness Centar i vlasnik Budi velik prodavaonice, gospodin Sandi Imerović. Predstavnici EliteFit i XXL Fitness centra odlučili su se za donaciju svih sprava i opreme koja im nije potrebna ili je višak iz skladišta. Gospodin Sandi Imerović (Budi velik) nema vlastitu teretanu ili fitness centar te shodno tome ni sprave za vježbanje, ali je kao hrvatski i svjetski prvak u body buildingu i savjetnik za regulaciju tjelesne težine, prehranu i treninge ponudio edukaciju za korisnike i besplatan pokazni trening kada teretana bude uređena i spremna za uporabu (www.budivelik.hr). Osim toga, budući da na svojoj Facebook stranici koju vodi kao certificirani instruktor individualnog fitnessa broji 80000 pratitelja, pokrenuo je i akciju prikupljanja sportske opreme za Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb pod nazivom „Imaj cilj“. Prepoznavši potrebe korisnika za vježbanjem i važnosti ove volonterske akcije za njihovo samopouzdanje i razvoj radnih navika, gospodin Imerović preuzeo je inicijativu oko prikupljanja, pa čak i traženja sponzora za prijevoz donirane opreme i sprava za vježbanje, te time uvelike olakšao sam proces obnove teretane i njegovu uspješnost. U ovu se akciju uključila i tvrtka GLS koja na području cijele Hrvatske obavlja usluge dostave, tranzita i otpreme, ponudivši besplatan prijevoz sportske opreme na adresu Doma za odgoj djece i mladeži. Radi lakše komunikacije i organizacije cjelokupne akcije, gospodin Sandi Imerović je pozvan u Dom za odgoj djece i mladeži. I sam je imao priliku vidjeti u kakvim se uvjetima nalazila teretana Doma, te u razgovoru s ravnateljem ustanove Božom Vrkljanom i koordinatoricom volontera Marijom Mažić pobliže upoznati samu pozadinu volonterske akcije korisnika.

Slika 1. Teretana Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb prije obnove

Slika 2. Teretana Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb prije obnove

Slika 3. Teretana Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb prije obnove

Ova je akcija prikupljanja donacija za teretanu u Domu poprimila i širu zastupljenost u medijima. Tako je Hrvatska radiotelevizija emitirala i objavila na svojim mrežnim stranicama dva priloga o akciji pod nazivima „Pomozite djeci u Dugavama da ostvare veliku želju i opreme teretanu“⁵ i „Teretana, najveća želja štićenika doma u Dugavama“⁶ (www.hrt.hr). Isječak iz ovih televizijskih priloga sniman je u Domu za odgoj djece i mladeži u Zagrebu u svibnju kada je i emitiran, dok je u sklopu navedenih priloga na mrežnim stranicama HRT-a objavljen u lipnju i srpnju (24. lipnja i 6. srpnja 2016). O cjelokupnoj je volonterskoj akciji i Volonterskom klubu pisano i na internetskom portalu srednja.hr⁷, uz poziv čitateljima da se u skladu s željom i mogućnostima pridruže akciji i doniraju potrebno (www.srednja.hr). Prikazi medijskih članaka o ovoj volonterskoj akciji nalazi se u Prilozima.

⁵ Poveznica na televizijski prilog „Pomozite djeci u Dugavama da ostvare veliku želju i opreme teretanu“ objavljen 24.6.2016. na mrežnim stranicama Hrvatske radiotelevizije - <http://magazin.hrt.hr/340356/pomozite-djeci-u-dugavama-da-ostvare-veliku-zelju-i-opreme-teretanu>

⁶ Poveznica na televizijski prilog „Teretana, najveća želja štićenika doma u Dugavama“ objavljen 6.7.2016. na mrežnim stranicama Hrvatske radiotelevizije - <http://magazin.hrt.hr/341928/teretana-najveca-zelja-sticenika-doma-u-dugavama>

⁷ Poveznica na članak „AKCIJA: POMOZITE DOMU ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI U IZGRADNJI TERETANE!“ objavljen 2.7.2016. na internet portalu Srednja.hr - <http://www.srednja.hr/Novosti/Hrvatska/Akcija-Pomozite-Domu-za-odgoj-djece-i-mladezi-u-izgradnji-teretane>

Na akciju se odazvao značajan broj građana i vlasnika fitness opreme koja im ne treba. Nakon nekoliko dana od početka same akcije prikupljanja, kada se dostatan broj građana javio, započelo je kontaktiranje svih zainteresiranih donatora i dogovor oko dostave i količine sprava koje su voljni donirati. Od kontaktiranih osoba, osam je odgovorilo povratno. Dogovori oko prijevoza i skupljanja svih donacija preko ljeta su, kao i sve druge akcije, privremeno pauzirani. U rujnu se, kada je Dom za odgoj počeo s radom nakon ljetnih praznika, ponovno kontaktiralo navedene. U vrijeme pisanja ovog rada dogovorena je dostava opreme sa tri donatora. Glavnu ulogu u kontaktiranju navedenih preuzela je koordinatorica volontera Doma, Marija Mažić. Dio opreme već je dostavljen na adresu centra Budi velik, s obzirom da je gospodin Imerović svojevolumeno preuzeo organizaciju prijevoza opreme u Dom. Oprema jedne donatorice sportske opreme već je dostavljena u Dom za odgoj djece i mladeži. Oprema donatora XXL fitness centra, EliteFit fitness centa i ostalih donatora koji su se odazvali akciji prikupljanja preko medija, nije bila dostavljena tijekom lipnja. S obzirom na završetak školske godine korisnika 10. lipnja 2016., a time i njihov odlazak iz Doma preko ljetnih praznika, odlučeno je kako će se tijekom praznika prikupljati donacije koje su potrebne, kako bi se pred njihov povratak u Dom početkom nove školske godine obnovila teretana. Također, odlučeno je kako će, ukoliko količina doniranih sprava bude veća od potrebne za kvalitetan sportski trening korisnika, dio sprava biti prebačen u prostore Stambene zajednice Doma koji se također nalaze u Dugavama. Na taj bi način i korisnici Stambene zajednice bili upoznati s radom Volonterskog kluba i samom akcijom, mogli bi i sami sudjelovati u obnovi svoje teretane te kao pozitivan ishod toga i sami dobiti priliku za nove načine provođenja slobodnog vremena. Informacija o točnoj količini doniranih sprava i opreme bit će poznata nakon što se preostali donatori ponovno jave i potvrde donaciju. Povratkom u Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb početkom nove školske godine, u rujnu će i sami korisnici moći doprinijeti fizičkom uređenju vlastite teretane na način na koji žele - čišćenjem prostora, krečenjem, ukrašavanjem zidova i slično. Kao što je najavljeno, fitness instruktor Sandi Imerović volonterski će doprinijeti pokaznim treningom za korisnike s edukacijom o pravilnom vježbanju i prehrani. Stoga je u tome prepoznata prilika za organizaciju događaja otvorenja teretane u Domu, na koju su korisnici vrlo pozitivno reagirali. S obzirom da se u vrijeme pisanja ovog rada korisnici još uvijek nisu vratili u Dom jer im školska godina još nije počela, planira se čim prije zajedno s njima organizirati

volontersku akciju uređenja prostorije gdje će biti teretana, kako bi se prikupljena oprema mogla smjestiti. Najkasnije do kraja rujna 2016. godine očekuje se događaj otvorenja nove teretane, kako bi korisnici čim prije mogli uživati u plodovima svog volonterskog truda. Ključne osobe za ostvarenje ovog događaja su, uz voditeljicu Volonterskog kluba, kolegica Marija Mažić i gospodin Sandi Imerović.

Tijekom posjeta Stambenoj zajednici Dječjeg doma Zagreb, autorica ovog rada upoznala je nekoliko bivših korisnika Doma za odgoj djece i mladeži te im predstavila i same aktivnosti koje se odvijaju u Volonterskom klubu. Svi su izjavili kako smatraju da je obnova teretane jako korisna i potrebna te kako bi se rado odazvali prisustvovati na otvorenju teretane. Organiziranjem ovog događaja Dom za odgoj djece i mladeži i njegovi korisnici dobili bi još jednu priliku otvoriti se prema zajednici i doprinijeti smanjenju stigmatizacije koja je u društvu ipak prisutna. Sami bi korisnici mogli volontirati i pri organizaciji, a cijeli bi događaj, uz zaštitu podataka i privatnosti korisnika, bio i medijski popraćen. Na taj način korisnici bi prepoznali važnost pozitivne povratne informacije uže i šire društvene zajednice na volonterstvo, a i samo volontiranje bilo bi im priznato kao važno i cijenjeno te upisano u volontersku knjižicu.

Aktivnost obnove teretane Doma u sklopu Volonterskog kluba u vrijeme pisanja ovog rada nije u potpunosti završena, iako su svi naredni koraci akcije razrađeni. Glavni razlog pauziranja ove aktivnosti jesu ljetni praznici što znači odsutstvo korisnika iz Doma i ljetni godišnji odmor djelatnika Doma za odgoj. Za motivaciju uključivanja u daljnje prosocijalne aktivnosti i jačanje samopouzdanja, važno je da korisnici budu prisutni tijekom fizičke transformacije prostorije, prvenstveno kako bi uvidjeli vlastitu ulogu u procesu i rezultate svog volonterskog doprinosa, ali i kako bi sami mogli odabrati izgled, boje zidova, motivacijske postere za zidove i slično.

7.3.2. Sudjelovanje u manifestacijama Zelena čistka i Hrvatska volontira

Kao jedna od početnih aktivnosti Volonterskog kluba planirano je sudjelovanje u manifestaciji Zelena čistka. To je dio globalnog pokreta *Let's do it!* i godišnjih akcija *World Cleanup (Očistimo svijet)* te najveći ekološki volonterski projekt u Hrvatskoj koji se manifestira kao jednodnevna akcija čišćenja divljih odlagališta otpada diljem Hrvatske, a

osim organizacija sudjeluju i aktivni građani (www.zelena-cistka.org). Riječ je o najvećem volonterskom projektu u povijesti čovječanstva. 2016. godine akcija se održala 23. travnja, a početkom mjeseca travnja putem e-maila ostvaren je kontakt s koordinatoricom akcije za područje grada Zagreba, Majom Knepr Šeginom. Za izvedbu akcije bilo je važno da je lokacija čišćenja u blizini samog naselja Dugave ili barem javnog prijevoza, kako bi grupa volontera čim lakše došla do mjesta. U vrijeme stupanja u kontakt s organizatorima još uvijek nije bilo poznato na kojim će lokacijama u gradu Zagrebu akcija biti organizirana, s obzirom da su zaposlenici Čistoće još uvijek pregledavali moguće lokacije čišćenja na području grada. Sredinom travnja organizatori Zelene čistke obavijestili su Volonerski klub u Dugavama kako je poznato na kojim će mjestima biti organizirane čistke, ali i kako postoji velik interes drugih udruga i građana koji žele volontirati. Najbliže lokacije na kojima je bilo moguće da korisnici Dugava volontiraju bile su u blizini Savskog mosta i područje naselja Špansko. U blizini Savskog mosta već je bio prijavljen velik broj volontera, te je od strane organizatora sugerirano da, ukoliko su u mogućnosti, volonteri Volonerskog kluba Doma dođu volontirati u Špansko. Navedena obavijest prenesena je korisnicima s upitom žele li potvrditi svoje volontiranje u akciji, s obzirom na relativnu udaljenost Doma od lokacije na koju je predviđeno da idu. Korisnici su bili demotivirani za odlazak na akciju čišćenja tako daleko i više nisu htjeli sudjelovati. Uz navedeno, većina korisnika obično petkom poslije škole iz Doma odlazi kući gdje provode cijeli vikend, što je dodatno utjecalo na pad njihove motivacije i krajnje odustajanje od samog sudjelovanja u Zelenoj čistki koja se održavala subotom. Ovi čimbenici djelomično su mogli biti uzeti u obzir i prije samog odabira Zelene čistke kao jedne od aktivnosti Volonerskog kluba te se, shodno tome, na vrijeme odlučiti na (ne)sudjelovanje u ovoj ili nekoj od drugih aktivnosti. S obzirom da ova aktivnost nije ostvarena, u dogovoru s koordinatoricom volontera u Domu Marijom Mažić predloženo je da korisnici sudjeluju u manifestaciji Hrvatska volontira, koja se održavala u tjednu od 16. do 21. svibnja 2016.

Budući da je u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb već bila organizirana jedna volonterska aktivnost na ovoj manifestaciji, isplanirano je kako bi se i sudionici ovog Kluba pridružili. Akcija koja je prijavljena od strane Doma za odgoj pod nazivom „*Stambena bojanka*“, podrazumijevala je uređenje okućnice i vanjskog izgleda kuće stambene zajednice Doma u

kojoj je u vrijeme akcije boravilo 12 muških korisnika (krećenje vanjskih zidova, uređenje ulaza u garažu, bojanje ograde). S obzirom da je 2016. godine tema manifestacije bila korporativno volontiranje, ovoj su se aktivnosti odazvali volonteri zaposlenici tvrtke IBM. Odazvalo se čak 30 volontera IBM-a, iako je uz odgajatelje i korisnike bilo predviđeno maksimalno 20 volontera (www.hrvatska.volontira.vcz.hr). Stoga korisnici Disciplinskog centra i ženske skupine na kraju ipak nisu sudjelovali u ovoj aktivnosti jer je procijenjeno da je za korisnike stambene zajednice, čiji se prostor i uređuje, važnije da sudjeluju u akciji.

Sudjelovanje sudionika Volonterskog kluba Dugave u volonterskim akcijama Zelene čistke i Hrvatska volontira nije se realiziralo, iako je bilo planirano. Glavni razlog tome je nepravovremena priprema i organizacija aktivnosti. Za Zelenu akciju trebalo je unaprijed planirati s korisnicima da je aktivnost organizirana subotom i da postoji velika mogućnost da se ne održava u neposrednoj blizini Doma. Tako bi korisnici na vrijeme mogli odlučiti žele li taj dan posvetiti volontiranju pod tim uvjetima ili bi se možda organizirala samostalna, druga volonterska aktivnost neovisno o Zelenoj čistki. Slično je i sa planiranjem sudjelovanja u manifestaciji Hrvatska volontira - to je manifestacija u kojoj se ne mora nužno čistiti okoliš, nego se može volonterski doprinijeti na bilo koji način. Uz bezbrojne mogućnosti, tako se mogla organizirati i neka samostalna volonterska aktivnost sudionika u Klubu. Iako je prijavljivanjem na ove manifestacije jedan od ciljeva bio otvaranje Volonterskog kluba prema zajednici i bolji uvid u moć volontiranja udruživanjem s drugima, volonterske se aktivnosti ne moraju nužno tada organizirati. Bilo bi pozitivno za Volonterski klub da, zajedno s drugim sudionicima, bude promoviran i predstavljen kao dio ovih na razini Hrvatske važnih manifestacija, ali je uz to važno i da korisnici Doma budu zadovoljni odabranim aktivnostima. Cilj je da sami odaberu i uživaju u odabranim volonterskim aktivnostima, a ukoliko budu sudjelovali u manifestaciji kada i gdje im ne odgovara, tada neće biti zadovoljni ni ostvarenim rezultatima. Uz razumijevanje potreba korisnika i djelovanje u skladu s njima, za svakoga od njih mogu se pronaći volonterske aktivnosti kojima će željeti doprinijeti i za koje će biti motivirani. Uzimajući u obzir ovogodišnja iskustva, za narednu godinu djelovanja Kluba planira se ranije planiranje volonterskih aktivnosti po interesima korisnika.

7.3.3. Volontiranje s djecom

Na samom početku, tijekom provođenja uvodnih volonterskih radionica s korisnicima Doma, šest korisnica odgojne skupine ženske resocijalizacije iskazalo je želju za volontiranjem s mlađom djecom u obliku čuvanja, učenja i generalno provođenja vremena s njima pomažući im. Prije same „potrage“ za odgovarajućim volonterskim aktivnostima, valjalo je uzeti u obzir kako djeca kao posebno osjetljiva skupina korisnika volontiranja zahtijevaju poseban stupanj sigurnosti i kompetentnosti volontera. Također, s obzirom da korisnici odgojnih ustanova često u zajednici nailaze na odbijanja i negativne reakcije kao skloni kaznenim djelima i rizičnim ponašanjima, za ostvarivanje ovih volonterskih aktivnosti bilo je potrebno uložiti velike napore. Korisnice su iskazale veliku motivaciju za ovu vrstu volontiranja s tendencijama prema dugoročnom volontiranju. Njihov je interes prepoznat kao izrazito pozitivan s brojnim mogućnostima za razvoj mnogih socijalnih i komunikacijskih vještina kroz ove aktivnosti. Za početak, preko voditeljice Volonterskog kluba Dugave za pomoć i suradnju upitan je Volonterski centar Zagreb. S obzirom da kao jedini regionalni volonterski centar okuplja i posreduje među brojnim tražiteljima volonterskih aktivnosti i volonterima, postojala je vjerojatnost kako će djevojke uz pomoć VCZ-a pronaći odgovarajuće mjesto volontiranja. U VCZ-u je dobiven odgovor kako trenutno nema prijavljenih tražitelja volontera s kojima bismo mogli ostvariti suradnju. Naime, mjesta za volontiranja s djecom se vrlo brzo zauzmu, s obzirom da mnogo ljudi želi volontirati upravo s djecom. Ipak, predložili su da se suradnja s potencijalnim tražiteljima volonterskih usluga ostvari neposredno, u skladu s vlastitim saznanjima o potrebama u lokalnoj zajednici. Tako je i učinjeno, te je planirano predložiti suradnju Dječjem vrtiću Tratinčica u Dugavama. Dom Dugave je ranije već imao priliku surađivati s Vrtićem (i Knjižnicom Dugave) na Danu otvorenih vrata Doma za odgoj. U planu je bilo ravnateljici Vrtića predložiti posjet djevojaka Vrtiću ili posjet odgajatelja i djece iz Vrtića Domu za odgoj povodom Dana otvorenih vrata, gdje bi djevojke imale priliku pokazati djeci kako Dom izgleda iznutra i kako one žive. Ta se ideja činila prihvatljivom jer bi se ova prva volonterska aktivnost odvijala u Domu gdje bi se djevojke mogle osjećati najugodnije, djeca korisnici Vrtića bili bi u pratnji svojih odgajatelja, a doprinijelo bi i smanjenju stigme koju život u Domu nosi. Tijekom svibnja ostvareno je više telefonskih kontakata sa ravnateljicom i djelatnicima (odgajateljima) Dječjeg vrtića Tratinčica. U razgovoru s ravnateljicom ustanove gđom. Nevenkom Baksom predstavljeni su

cilj ovog rada, postojanje i svrha Volonterskog kluba Dugave i dotadašnje i planirane volonterske aktivnosti. Predložene su ranije navedene ideje suradnje, koje su procijenjene nesigurnima za djecu korisnike Vrčića te se nije vidio interes Vrčića u suradnji. Unatoč očekivanome, suradnja s Vrčićem nije ostvarena jer su korisnice Doma za odgoj procijenjene kao potencijalan negativan utjecaj na djecu. Korisnice su obaviještene o nemogućnostima nastavka suradnje, a unatoč tome motivacija za volontiranje nije nestala. Krajem svibnja kontaktirana je Kuća ljubavi, Caritasova kuća za smještaj trudnica i nezbrinutih majki s novorođenčadi i djecom do tri godine. Smještena u zagrebačkom naselju Savica, Kuća ljubavi djeluje od 1991. godine, a smještajni kapacitet je 21 dijete i 9 majki odnosno trudnica, što ukupno čini maksimalno 30 korisnika. Majke s djecom i trudnice smještene na stalan ili privremen smještaj rješenjem centara za socijalnu skrb, u Kući su jer iz različitih razloga nemaju osnovnih uvjeta živjeti samostalno ili u svojim obiteljima. Djelatnici Kuće ljubavi su voditelj, socijalni radnik, psiholog, medicinske sestre, predškolski odgojitelji i tehničko osoblje. Usluge za trudnice ili majke s djetetom do godine dana obuhvaća brigu o zdravlju i njegu, socijalni rad i psihološku procjenu, praćenje i podršku te pripremu za samostalan život, a za djecu od rođenja do treće godine podrazumijeva brigu o zdravlju i njegu, poticanje cjelovitog psihomotornog razvoja djece kroz pedagoški rad, psihološku procjenu, praćenje i podršku (www.czn.hr). Kuća ljubavi prepoznata je kao moguća ustanova čijem bi radu korisnice Doma za odgoj mogle doprinijeti, jačajući pritom i vlastite vještine. Kuća ljubavi kontaktirana je telefonski, dok se nastavak komunikacije odvijao i e-mailom s psihologinjom Kuće i koordinatoricom volontera, časnom sestrom Mirjam Peričić. Kao i u ranijim prijedlozima suradnje, i Kući ljubavi predstavljeno je djelovanje Volonterskog kluba, značenje volontiranja za tretmanski napredak korisnika te ideja volontiranja djevojaka. Ukoliko njihov volonterski angažman nije bilo moguće ostvariti, unaprijed je predloženo da se djevojkama pruži prilika za posjet, organiziranje neke volonterske akcije (npr. sakupljanje igračkica) ili neki drugi oblik pomoći Kući ljubavi. Navedeno je kako bi to, osim korisnicama i djeci iz Kuće ljubavi i djevojkama iz Doma puno značilo budući da postoji veliki interes. Od Kuće ljubavi i njihove psihologinje sestre Mirjam dobivene su izrazito pozitivne povratne informacije. S obzirom da je Kuća ljubavi tijekom svibnja bila prilično zauzeta obavezama, sestra Mirjam predložila je inicijalni susret u lipnju s kasnijim volonterskim aktivnostima djevojaka. S obzirom da u lipnju, po završetku školske godine, djevojke odlaze iz Doma na

ljetne praznike, cjelokupno je volontersko iskustvo djevojaka odgođeno za rujan i povratak korisnica u Dom, s potvrđenom suradnjom s Kućom ljubavi. Budući da volontiranje s djecom zahtijeva dodatnu pripremu, osnaživanje i edukaciju, najvjerojatnije je kako će prva volonterska aktivnost djevojaka, nakon posjeta Kući, biti organizacija akcije poput prikupljanja igračaka za djecu korisnike Kuće. Prije samog volontiranja planira se i priprema korisnica za te aktivnosti kroz grupne razgovore o njihovim očekivanjima, mogućim preprekama i opasnostima te ciljevima.

7.4. Refleksije na prve volonterske aktivnosti

Uz jednu realiziranu i jednu ostvarenu suradnju za naredno volontiranje, korisnici Doma za odgoj djece i mladeži stekli su određena volonterska iskustva. Sam proces ostvarivanja suradnje ima određene pozitivne učinke na korisnike. Promišljajući o vlastitim interesima, korisnici su uvidjeli kako sami, vlastitom voljom i kreativnošću mogu napraviti promjene koje žele. Isto tako, u nedostatku prosocijalnih načina provođenja slobodnog vremena, koji su uz antisocijalne vršnjake karakteristični za djecu i mlade s problemima u ponašanju, korisnicima je ponuđen novi prosocijalni oblik aktivnosti koji, suprotno njihovim pretpostavkama, ne mora nužno biti „dosadan“. Stavljajući njih u prvi plan, volonterski angažman može donijeti neposredno dobro korisnicima (primjerice, novu teretanu), donoseći pritom i važnije - tretmanske ciljeve: jačanje socijalnih, komunikacijskih interesa, socijalni aktivizam, jačanje odgovornosti, prosocijalan način rješavanja problema u zajednici... Kao voditeljica Volonterskog kluba, autorica ovog rada dijeli izrazito pozitivna iskustva. Sam proces osnivanja Volonterskog kluba očekivano je bio izazovan, a s obzirom na prvo ovakvo iskustvo, zasigurno postoje mnoge tendencije unapređivanju komunikacije i aktivnosti u Volonterskom klubu.

Korisnici Doma koji su sudjelovali u aktivnostima Volonterskog kluba ispitivani su o zadovoljstvu kvalitetom aktivnosti i priprema tijekom cjelokupnog procesa. Krajem provođenja aktivnosti korisnici su upitani pismeno o generalnom zadovoljstvu Volonterskim klubom. Generalno, korisnici ističu kako im se postojanje Volonterskog kluba u Dugavama čini korisnim, kako bi se uključili u neke buduće volonterske aktivnosti (npr. „*uključila bih se u volontiranje s djecom jer jako volim djecu*“, „*Da, zato što mislim da bi to bilo korisno za nas i za njih*“, „*Rado bi' se uključila i želim se uključiti' zbog razloga jer živim ovdje i htjela*

bih poboljšat sebe i svoje tijelo“) te kako su zadovoljni aktivnošću obnove teretane. Za same aktivnosti Volonterskog kluba korisnici ističu kako im se svidjelo to što su uključeni i drugi ljudi (primjerice fitness trener Sandi Imerović, Kuća ljubavi), to to su dolazili i korisnici s drugih odjela na zajedničke radionice i procjenu onoga što bi se moglo procijeniti u zajednici. Generalno, procjenjuju kako bi sam Klub i medijsko predstavljanje njih kao volontera moglo smanjiti stigmatizaciju u društvu. Primjerice, na pitanje „Što misliš, kako bi drugi ljudi reagirali kada bi čuli da mladi u Domu za odgoj volontiraju?“ odgovaraju: „*Bili bi ponosni!*“ ili „*Bili bi jako zadovoljni jer bi vidjeli da i mi želimo pomoć*“. Valja napomenuti kako zbog ljetnih praznika i odsutnosti iz Doma nisu svi korisnici sudjelovali u pismenoj evaluaciji (iako jesu u procesnoj), a upitnik kojim je ispitano njihovo zadovoljstvo nalazi se u Prilozima.

Volonterski klub Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb predstavljen je i na studiju Socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u sklopu predavanja Važnost volontiranja u socijalnom kontekstu, na kolegiju Preventivni programi u socijalnom radu nositeljice doc.dr.sc. Maje Laklije. Studenti socijalnog rada kao budući stručnjaci prepoznali su inicijativu i važnost inkluzivnog volonterstva za korisnike Doma, naročito u kontekstu tretmana i prevencije budućih problema u ponašanju. Uz pozitivne povratne informacije struke, medija i Volonterskog centra Zagreb, postoji velika motivacija da se s volonterskim aktivnostima Kluba nastavi, kako bi na korisnike imalo višestruke pozitivne ishode.

8. IZAZOVI U RAZVOJU INKLUZIVNOG VOLONTERSKOG KLUBA U DOMU ZA ODGOJ DJECE I MLADEŽI

Volonterski klub Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb u počecima je svoga djelovanja, stoga je bilo potrebno uložiti napore kako bi se nadišle početne prepreke i postavili temelji za buduće dugogodišnje djelovanje. Temelj za pokretanje ovog Kluba prvotno je bio uspostava odnosa voditeljice s korisnicima i početne volonterske radionice u svrhu predstavljanja volonterstva i ispitivanja motivacije i interesa korisnika. Kao vanjskoj suradnici i osobi „izvana“, voditeljici Volonterskog kluba bilo je izazovno održavati redovitu komunikaciju s korisnicima, odgajateljima različitih odgojnih skupina, ravnateljem te udrugama i organizacijama s kojima bi korisnici mogli provoditi svoje volonterske aktivnosti. Za uspješno pokretanje Volonterskog kluba maloljetnika, naročito korisnika odgojnih ustanova s

prepoznatim problemima u ponašanju, potreban je kontinuitet i neprestani kontakt s njima i drugim ključnim osobama. Korisnici nisu bili zadovoljni prijedlogom dogovora susreta i stvaranjem odnosa preko zajedniče Facebook grupe Volonterskog kluba, a s obzirom na odsutnost voditeljice iz Doma, sva se komunikacija odvijala preko koordinatorice volontera Dugava, Marije Mažić. Ona je pak, iako voljna sudjelovati koliko je to moguće, vrlo često odsutna iz Doma ili u drugim obavezama vezanima uz njeno radno mjesto. Uz to, članovi Volonterskog kluba korisnici su različitih odgojnih skupina, s različitim rasporedima boravka u Domu tijekom dana. Komunikaciju u dosadašnjem radu Kluba s potencijalnim suradnicima kao tražiteljima volonterskih usluga ostvarivala je voditeljica Kluba, te njihove prijedloge i povratne informacije dijelila potom s korisnicima. Zbog tog je razloga komunikacija na relaciji volonteri - organizatori volonterskih usluga bila sporija od očekivane. U skladu s načelima poštivanja interesa volontera i njihove dobrovoljnosti, za svaku je moguću aktivnost bilo potrebno provjeriti žele li korisnici Doma volontirati u nekoj aktivnosti, koliko njih i slično. Primjerice, za uključivanje u Zelenu akciju trebalo je provjeriti s korisnicima žele li se uključiti na akciju čišćenja okoliša, stupiti u kontakt s organizatorima, čekati povratnu informaciju o raspoloživim lokacijama akcije, podijeliti je s korisnicima i provjeriti pristaju li na udaljenu lokaciju volontiranja, te odgovoriti organizatorima Zelene akcije prijavljuje li se Volonterski klub na akciju. Prijedlog za bolju organizaciju pronalazaka budućih volonterskih aktivnosti jest da se dogovaraju zajedno s korisnicima. Uz voditeljicu Kluba kao moderatoricu procesa, korisnici bi ubuduće mogli osobno dogovarati vlastite volonterske aktivnosti. To dosad nije bio slučaj iz praktičnih razloga - vrijeme zajedničkog provođenja vremena voditeljice i korisnika za potrebe Volonterskog kluba bilo je u večernjim satima, što je jednostavno bilo nepogodno za ostvarivanje komunikacije s potencijalnim partnerima i organizatorima volontiranja. Kako su u dosadašnjem postojanju Kluba korisnicima zbog drugih obaveza za takve susrete bili mogući jedino večernji sati, preostaje ili pokušati odrediti nove termine predviđene za Klub ili pak osnažiti korisnike da ostvaruju samostalne volonterske aktivnosti temeljem vlastitih interesa uz povremene grupne susrete Kluba. Za dobru komunikaciju i uspješne aktivnosti Volonterskog kluba bitan je i osjećaj pripadnosti i zajedništva, što je vrlo teško ostvariti povremenim, dogovorenim dolaskom voditeljice u Dom. U to dogovoreno vrijeme često se raspravlja o stvarima koje je potrebno dogovoriti za volonterske aktivnosti, što često ne ostavlja dovoljno prostora za „neobaveznu“, ležernu

komunikaciju među članovima, bitnu za osjećaj ugone i motivaciju za dolaske na buduće aktivnosti, sastanke ili supervizije. Stoga bi bilo poželjno učiniti Volonterski klub „osobnijim“ - primjerice, odrediti Volonterski kutak kao fizičko mjesto u Domu predodređeno za obavijesti, uspjehe, planove Kluba i prijedloge korisnika za poboljšanje. Također, uz veći broj volonterskih aktivnosti i samih članova Volonterskog kluba, planira se i organiziranje događaja poput Volonterskog oskara Doma. Nagrađivanje volontera neizostavna je stavka u procesu volontiranja, održavanju motivacije za nastavak volontiranja i pozitivnog tretmanskog učinka, stoga je potrebno obznaniti korisnicima da je svaki volonterski doprinos vrijedan i priznat. Korisnicima se treba, što i sam Zakon o volontiranju nalaže, izdati pismena potvrda o volonterskom doprinosu koji su postigli, što se za do sad provedene aktivnosti planira učiniti na otvorenju teretane Doma za odgoj, kada će korisnicima biti uručene njihove volonterske knjižice.

Uz brojne ranije navedene primjere, najveći izazov inkluzivnog volonterstva u Domu za odgoj djece i mladeži uskladiti trenutne interese korisnika i tretmanske ciljeve. Korisnici, uz probleme u ponašanju, često nemaju predodžbu o daljnjoj budućnosti ili o posljedicama svojih postupaka, pa su stoga njihovi interesi često usmjereni na zadovoljavanje sadašnjih potreba. Tretmanski pak ciljevi, ovisno o individualnim potrebama korisnika, često su usmjereni su na budućnost; završetak obrazovanja, uključivanje u prosocijalne aktivnosti, razvoj pozitivnijih odnosa s obitelji i vršnjacima, izostanak kaznenih djela i konzumacije opojnih sredstava ili drugo. Oni ne podrazumijevaju nužno oprečne interese, stoga u kreiranju volonterskih aktivnosti i predstavljanju istih korisnicima treba biti kreativan i istaknuti, osim dugoročnih, i osobne i neposredne koristi za same korisnike.

8.1. Planiranje održivosti Kluba

Prvi korak ka održivosti Volonterskog kluba jest nastavak sa započetim aktivnostima po povratku korisnika u Dom nakon ljetne pauze. Događaj otvorenja teretane svakako će dobro doći kao ponovni motivator korisnicima za sudjelovanje u aktivnostima, a preostaje i realizirati započete dogovore volontiranja korisnica s djecom Korisnicima Kuće ljubavi. Osim toga, korisnicima treba ponuditi veći broj volonterskih aktivnosti.

Za Volonterski klub Doma za odgoj u Dugavama planirano je dugoročno djelovanje, uz tendenciju osamostaljivanju korisnika u volonterskim aktivnostima, do potpune samostalnosti u vođenju Kluba. Stoga bi za početak bilo najpoželjnije kada bi Klub u svojoj organizaciji mogao imati djelatnika Doma za odgoj djece i mladeži kao koordinatora, odnosno određenog „mentora za volontiranje“, zbog potrebe svakodnevne komunikacije s korisnicima. Jedan od prvih budućih koraka Kluba je rad na tome da jedan od korisnika volontera preuzme vođenje Kluba ili da bude asistent mentoru, s ciljem da se s porastom iskustava i kompetencija korisnika razvija i njihova samostalnost u vođenju Kluba. Do tad, mentor ili koordinator mogao bi biti dostupan korisnicima za sve moguće nedoumice ili poteškoće s kojima bi se mogli susresti tijekom stjecanja volonterskih iskustava. U rad Kluba potrebno je uključiti sve odgojne skupine i ponuditi i njihovim odgajateljima prilike za uključivanje. Uz više volonterskih aktivnosti i više osoba uključenih u njih, i korisnici bi se međusobno upoznali i stekli zajednička iskustva. Kao dodatan motivacijski čimbenik, postoje brojne mogućnosti medijskog predstavljanja Kluba i aktivnosti korisnika, od promocije Kluba do sudjelovanja u volontiranju na razini Hrvatske (poput manifestacije Hrvatska volontira, koja svake godine objavi publikaciju sa sudionicima u volonterskim aktivnostima). Kao što se iz dosadašnjih aktivnosti moglo i prepoznati, u radu Kluba potrebna je kreativnost - ne samo u traženju aktivnosti nego i motiviranju i nagrađivanju korisnika. Prije određivanja dosadašnjih aktivnosti nije bilo poznato gdje će korisnici volontirati jer se oslanjalo na njihove potrebe, a ipak nitko od njih nije očekivao kako će sami uspjeti obnoviti vlastitu teretanu - djelomično zbog toga što je uspješnost ovisila o donacijama, ali i zbog toga jer su članovi navikli biti isključivo korisnici volonterskih usluga. Za uspješnost je nužno biti uporan i kreativan, naročito kada je riječ o djeci i mladima s problemima u ponašanju za koje postoje određene prepreke za uključivanje u društvo. Te su se prepreke mogle prepoznati i u dosadašnjim aktivnostima Kluba kroz pokušaje volontiranja korisnica s djecom, i na njih se ponekad ne može utjecati. Stoga je potrebno o tome otvoreno razgovarati s korisnicima i pomoći im u savladati te prepreke uz cilj davanja nove perspektive i reintegracije u društvo, što je i srž inkluzivnog volonterstva.

9. ZAKLJUČAK

Dom za odgoj djece i mladeži ustanova je u kojoj se djeci i mlađim punoljetnim osobama do navršene 21. godine života s problemima u ponašanju i teškoćama mentalnog zdravlja pružaju različite usluge smještaja i boravka, podrške, savjetovanja i pomaganja te drugih socijalnih usluga. S temeljnim ciljem resocijalizacije djece i mladih s rizičnim ponašanjima, korisnicima Doma za odgoj potrebno je ponuditi mrežu zaštitnih čimbenika kako bi se smanjila progresija i intenzitet ponašajnih i emocionalnih problema. U domovima za odgoj korisnici su često upoznati s volonterstvom kao pomoći njima, najčešće u učenju i pisanju domaćih zadaća, dok o sebi kao mogućim volonterima rijetko (ili nikako) razmišljaju. Osnivanjem Volonterskog kluba inkluzivnog karaktera u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb korisnicima je predstavljen novi način provođenja vremena, s naglaskom na važnosti procjene njihovih potreba i djelovanju u skladu s njima. Uz pripremne radionice i procjenu potreba, pažnja je usmjerena na ostvarivanje odnosa s korisnicima i suradnju u donošenju odluka o budućim volonterskim aktivnostima. Iako je, od tri planirane, samo jedna aktivnost uspješno realizirana, korisnici Volonterskog kluba zadovoljni su procesom organizacije. Provođenjem aktivnosti u ovom Volonterskom klubu osviješteni su izazovi s kojima se može susresti. Osim potrebe za učestalim motiviranjem korisnika i komunikacijom s drugim resursima u zajednici, izazov predstavlja i stigmatizacija korisnika odgojnih ustanova u društvu kao *nepopravljivih* ili bez prosocijalnih interesa. Iako je zbog navedenih prepreka potrebno uložiti dodatne napore u ostvarivanje inkluzije korisnika Doma za odgoj temeljem volonterskog angažmana, postoje brojne mogućnosti za ostvarenje tog cilja, a uz poštivanje interesa i prava korisnika. Volonterski klub Doma za odgoj djece i mladeži Zagreb opisan u ovom radu, iako tek u svojim počecima, uz želju i motivaciju voditelja i članova Kluba može imati velike pozitivne utjecaje ne samo na korisnike u svrhu tretmana, nego i na Dom pa i zajednicu u cjelini.

10. LITERATURA

1. Grimm, R., Spring, K., Dietz, N. (2007): *The Health Benefits of Volunteering: A Review of Recent Research*. Washington: Corporation for National and Community Service. Posjećeno 11. svibnja, 2016. sa http://www.nationalservice.gov/pdf/07_0506_hbr.pdf
2. Jakas, A. (2014): *Institucionalni pristup u resocijalizaciji poremećaja u ponašanju*. Diplomski rad. Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
3. Kamenko, J., Kovačević, M., Šehić Relić, L. (2016): *Volontiranje - prilika za nove kompetencije: Vodič kroz inkluzivno volontiranje za organizatore volontiranja*. Volonterski centar Osijek. Osijek.
4. Koller-Trbović, N., Žižak, A., Jeđud, I. (2009): *Nezaposlenost i socijalna isključenost mladih u Hrvatskoj: Perspektiva nezaposlenih mladih u riziku ili s poremećajima u ponašanju*. *Kriminologija i socijalna integracija*, 17 (2), 1-138.
5. Latham, M. (2010): *Young Volunteers - The Benefits of Community Service*. Reno, NV: University of Nevada. Posjećeno 12. travnja, 2016. sa <http://www.unce.unr.edu/publications/files/cd/2003/fs0323.pdf>
6. Lebedina Manzoni, M. (2006): *Psihološke osnove poremećaja u ponašanju*. Naklada Slap. Jastrebarsko.
7. Miller, K., Schleien, S., Kraft, H., Bodo-Lehman, D., Frisoli, A., Strack, R. (2004): *Teaming up for inclusive volunteering: A case study of a volunteer program for youth with and without disabilities*. *Leisure/Loisir*, 28 (1-2), 115-136.
8. Petz, B. (1992). *Psihologijski rječnik*. Prosvjeta. Zagreb.
9. Popović, S. (2013): *Inkluzivno volonterstvo: studija nevladinih organizacija u Zagrebu*. Završni specijalistički rad. Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
10. *Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga*. Narodne novine, 40/14.
11. Prgić Znika, J., Kordić, I., Jeđud Borić, I. (2015): *Menadžment volontera – priručnik za vođenje volontera i volonterskih programa*. Volonterski centar Zagreb. Zagreb.

12. Richards, C., Larson, M., Farr, J., Ferrell, S., Basha, R., Cunningham, N., LaVant, A., Goosman, G., Valdivieso, C., Edelman, A. (2015): *Fostering Inclusive Volunteering and Service Learning*. The National Collaborative on Workforce and Disability for Youth. Washington.
13. Smith, J. D., Ellis, A., Howlett, S., O'Brien, J. (2004): *Volunteering for All? Exploring the link between volunteering and social exclusion*. Institute for Volunteering Research. London.
14. Smith, K., Holmes, K., Haski-Leventhal, D., Cnaan, R. A., Handy, F., Brudney, J. L. (2010): *Motivations and Benefits of Student Volunteering: Comparing Regular, Occasional, and Non-Volunteers in Five Countries*. *Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research*, 1(1), 65-81.
15. Šimunković, G., Forčić, G., Milinković, D., Kamenko, J., Šehić Relić, L. (2014): *Generacija za V - Zašto i kako organizirati volonterski program u školi?* Volonterski centar Osijek. Osijek.
16. Šućur i sur. (2006). *Siromaštvo, nezaposlenost i socijalna isključenost*. Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Hrvatskoj. Zagreb.
17. Šućur, Z. (2004): *Socijalna isključenost: pojam, pristupi i operacionalizacija*. *Revija za sociologiju*, 35 (1-2), 45-60.
18. Tešija, T. (2015): *Volonterkovi savjeti : volonterska početnica za učenike osnovnih škola*. Udruga Mi. Split.
19. United Nations Volunteers (2012): *Volunteerism and Social Inclusion - An extract from the 2011 State of the World's Volunteerism Report*. Bonn: United Nations Volunteers. Posjećeno 11. svibnja 2016. sa http://www.unv.org/fileadmin/docdb/pdf/2013/resources/Booklet_SWVR_Social_Inclusion.pdf
20. Volonterski centar Osijek i partneri (2015): *Inkluzivno volontiranje – preporuke koordinatorima volontera za razvoj inkluzivnijih volonterskih programa*. Volonterski centar Osijek. Osijek.
21. Volunteer Scotland (2015): *The Benefits of Inclusive Volunteering*. Stirling: Volunteer Scotland. Posjećeno 12. travnja 2016. sa

http://www.volunteerscotland.net/media/685912/the_benefits_of_inclusive_volunteering.pdf

22. Volunteering ACT (2016): Building Inclusive Bridges - A Guide to Facilitating Inclusive Referrals. Canberra: Volunteering ACT. Posjećeno 12. travnja 2016 sa <https://www.volunteeringact.org.au/assets/publications/building-inclusive-bridges.pdf>
23. Zakon o volonterstvu. Narodne novine, 58/07, 22/13.
24. Žižak, A (2010): Teorijske osnove intervencija - socijalnopedagoška perspektiva. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.

Posjećene mrežne stranice:

25. www.budivelik.hr, posjećeno 8. svibnja 2016.
26. www.czn.hr, posjećeno 27. svibnja 2016.
27. www.dzo-rijeka.hr, posjećeno 28. lipnja 2016.
28. www.dom-dugave.hr, posjećeno 21. veljače 2016.
29. www.hrt.hr, posjećeno 14. srpnja 2016.
30. www.hrvatska.volontira.vcz.hr, posjećeno 15. svibnja 2016.
31. www.zelena-cistka.org, posjećeno 3. travnja 2016.
32. www.srednja.hr, posjećeno 2. srpnja 2016.

11. PRILOZI

Prilog 1. Prva volonterska radionica

PRVA VOLONTERSKA RADIONICA, Uvod u volontiranje

Ime i prezime studenta/ice: Mirjana Djedović

Ime i prezime mentora/ice: prof.dr.sc. Ivana Jeđud Borić

Marija Mažić, Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Ustanova/služba: Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Naziv praktičnog rada: Uvod u volontiranje

Vrsta/oblik praktičnog rada: predavanje/grupni rad

Metode i tehnike: prezentiranje, grupna diskusija

Cilj praktičnog rada:

1. ispitati razinu znanja korisnika o volonterstvu i volonterskog iskustva
2. ispitati motivaciju korisnika za sudjelovanje u volonterskom klubu

Materijali:

crveni i zeleni papirići, laptop i projektor, ppt prezentacija

Opis rada po stupnjevima:

1. Uvod

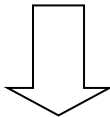
Prije samog početka rada važno je okupiti sudionike i dati im do znanja da će se provesti grupni rad trajanja 40-50 minuta. Kada svi sjednu za stol, voditeljica se predstavlja i objašnjava povod svog dolaska i njihova okupljanja. Također, naglašavaju se pravila rada kojih se svi trebaju pridržavati, poput neupadanja drugima u riječ, uvažavanja tuđih mišljenja i prikladnog izražavanja. Korisnike se pita imaju li početna pitanja i žele li pitati još nešto voditeljicu. Kada je grupa spremna, prelazi se na uvodnu aktivnost. Voditeljica objašnjava pravila igre upoznavanja - svi stoje u krugu te onaj tko drži lopticu govori svoje ime i baca

lopticu nekome unutar kruga te ga proziva. Onaj tko uhvati lopticu zahvaljuje osobi od koje je dobio lopticu prozivajući je imenom, i govori ime osobe kojoj baca lopticu dalje (npr. Hvala Ivane, izvoli Marija!). Igra se igra nekoliko minuta, dok sudionici ne zapamte imena većini ostalih.

Svakom sudioniku podijeli se po jedan crveni i zeleni papirić. Daje im se uputa da ako na pitanja koja voditeljica čita žele odgovoriti s „da“, dignu zeleni, a ako sa „ne“, crveni papirić.

Pitanja koja voditeljica čita su:

- Jesi li ikad pomogao/pomogla prijatelju u učenju ili nekom zadatku?
- Jesi li ikada sudjelovao/sudjelovala u akciji prikupljanja
 - darova za nekoga kome je potrebno (npr. Za djecu bez roditeljske skrbi, darivanje svoje odjeće, starih igrački...)
 - novca za nekoga kome je potrebno (npr. Za izlet učenicima kojima roditelji ne mogu priuštiti, prodaja čestitki, humanitarni sajam, humanitarna priredba...)
- Jesi li ikad sudjelovao/sudjelovala u akciji uređenja okoliša ili prostorija svoje škole?
- Jesi li ikada u školi ili u obitelji sudjelovao/sudjelovala u akcijama zaštite prirode ili promoviranja neke ideje korisne za društvo?
- Jesi li ikad posjetio/la dom za starije i nemoćne ili prihvatilište za beskućnike i proveo/provela vrijeme sa starijima i beskućnicima igrajući društvene igre ili razgovarajući?

Ako si samo na jedno od ovih pitanja odgovorio/odgovorila **potvrдно** zapravo već **imaš iskustva u volontiranju** i možeš saznati kako nastaviti volontirati.

Ako si na sva pitanja odgovorio/odgovorila **negativno**, onda je ova radionica za tebe jer će ti pokazati **što to volontiranje jest i koje su njegove prednosti**.

2. Razrada

Nakon diskusije voditeljica otvara prezentaciju u kojoj su navedeni mitovi o volonterstvu. Mit po mit, sudionici diskutiraju o tome, te podižu i dalje papiriće koji pokazuju jesu li sudionici vjerovali u taj određeni mit ili ne (zeleni i crveni).

Nakon zadnjeg mita, voditeljica predstavi što će volonterski klub sadržavati i kako će biti organiziran. Poziva sudionicu koja je sudjelovala u volonterskom kampu u Odgojnom domu Bedekovčina da podijeli s drugima svoje iskustvo.

Voditeljica dijeli promotivne letke sudionicima, naglašava brojne mogućnosti i prilike za pozitivne promjene i provjerava njihove dojmove i motivaciju za uključivanje u volonterski klub. (biranje imena i mjesta održavanja, promjena onoga što žele, međusobno bolje upoznavanje, volonterski oskar, photo voice, mogućnost medijske pozornosti, team building, nova iskustva, druženja, mogućnost posjete Odgojnom domu Bedekovčina, upisivanja u volontersku knjižicu kao pomoć pri zaposlenju, mogućnost Facebook dogovora...)

Korisnike se pita što žele promijeniti u okolini, kako na to mogu utjecati, na koji način žele volontirati i slično, te se odgovori zapisuju i o njima se diskutira u grupi.

3. Zaključak

Kao zaključna aktivnost, sudionici gledaju kratki video isječak⁸ u kojem jedna osoba pomogne drugoj, ona trećoj itd., dok se dobrota ne vrati do osobe koja je započela s dobrim djelima.

⁸ Poveznica za video isječak: <https://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU>

Prilog 2. Presentacija na prvoj volonterskoj radionici - Mitovi o volonterstvu

1. Volontiranje bi mi oduzelo jako puno vremena.

- → Volontiranje se temelji na tvojoj volji i interesu – **sam/a određuješ** koliko vremena želiš volontirati (npr. dva sata dnevno, tjedno ili mjesečno)
- Ne moraš svo svoje slobodno vrijeme volontirati – važno je da pomogneš ako možeš, ali da se i **ti osjećaš ugodno** i odmorno. 😊
- Pokazalo se da ljudi koji imaju manje slobodnog vremena više volontiraju, stoga "Nemam vremena za to" nije izlika 😊!

2. Nemam koristi od volontiranja.

- Možeš stvoriti nova **prijateljstva** i **naučiti nešto novo** (npr. raditi sushi 😊). Ako te zanima sport, volontiranjem u sportskom klubu možeš dobiti prilike za više treniranja, prijateljstava, znanja o sportu i igračima... Ako voliš životinje, volontiranjem u zoo vrtu ili azilu imaš češće prilike za druženje s njima!
- Dobivaš **priznanje** i **volontersku knjižicu** u koju ti se upisuju sva tvoja volonterska postignuća, da tvoja dobrota nikad ne izbledi.
- Možeš dobiti **posao** ili **preporuku** na temelju volontiranja!

3. Volontiranje je dosadno.

- volontirati možeš **na različitim mjestima** (od šetanja pasa, pomaganja na filmskom festivalu ili koncertu, čišćenja okoliša, vođenja zumbe, DJ-a na nekom događaju, vođenja Facebook stranice neke udruge, pomoći u kupnji namirnica slijepoj ili starijoj osobi...).
- Nisu sva volonterska mjesta ista. Postoji **puno prilika** da volontiraš i uvijek možeš pronaći nešto što te zanima.

4. Nemam znanja koja mi trebaju da volontiram.

- jedino što ti treba da dobro odradiš posao je tvoja **volja** 😊
- Za neke je volonterske zadatke potrebno određeno **znanje** (recimo za pružanje instrukcija iz matematike moraš znati matematiku a za vođenje plesne radionice nije dobro da imaš dvije lijeve 😊), ali za neke nije potrebno ništa drugo osim tvoje volje (to je npr. dijeljenje letaka o azilu za pse ili čišćenje parka u kvartu od smeća)

5. Trenutno sam u Domu u Dugavama i nemam prilika za volontiranje, iako imam vremena i volje.

- o volontirati možeš i unutar Doma! Razmisli, postoji li netko tko treba pomoć koju mu ti možeš ponuditi?
- o Postoji li nešto što vidiš da bi trebalo promijeniti a nije do sad bilo prilike za to?
- o Volontiranje je moguće i izvan Doma! U Zagrebu ima puno prilika za volontiranje a postoji i (on-line) volontiranje kojim možeš pomoći nekome na drugom kraju svijeta! 😊
- o **Volonterski klub u Domu** je prilika da pokažeš što možeš 😊

6. Mogao/la bih volontirati, ali za to mi treba ekipa.

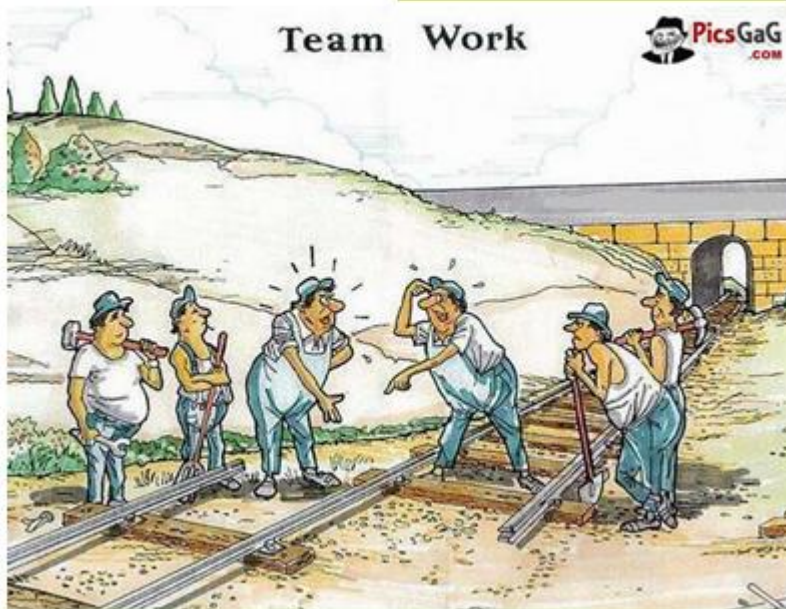
- o ponekad nije uopće potrebno da netko volontira s tobom, jako puno ljudi volontira samostalno!
- o Ipak, ako ne želiš sam volontirati, učlani se u **volonterski klub u Domu**, i sigurno nećeš biti jedini.

Volonterski klub?

- Druženje i upoznavanje
- Ljepše uređenje Doma
- Dvije akcije!

Team Work

DRUGA VOLONTERSKA RADIONICA - Idealan volonter

Ime i prezime studenta/ice: Mirjana Djedović

Ime i prezime mentora/ice: prof.dr.sc. Ivana Jeđud Borić

Marija Mažić, Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Ustanova/služba: Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Naziv praktičnog rada: Idealan volonter

Vrsta/oblik praktičnog rada: grupni rad

Metode i tehnike: grupna diskusija

Cilj praktičnog rada:

3. Ispitati predodžbu korisnika kakav volonter treba biti
4. Odrediti konkretne volonterske aktivnosti unutar volonterskog kluba
5. Odrediti i pripremiti formalnosti volonterskog kluba

Materijali:

bomboni, tri plakata, flomasteri i markeri

Opis rada po stupnjevima:

2. Uvod

Uvodna aktivnost je igra zagrijavanja. Sudionici sjede u krugu a broj stolaca je za jedan manji od broja sudionika. Onaj sudionik koji stoji započinje igru - kada vikne npr. „Svi koji imaju traperice“, tada svi koji imaju tu karakteristiku moraju ustati sa stolca i promijeniti mjesto. Onaj koji izgubi mjesto ostaje stajati i proziva neku drugu karakteristiku. Igra traje nekoliko minuta, dok se grupa ne zagrije. Cilj igre je aktiviranje grupe za središnji dio radionice i bolje međusobno upoznavanje sudionika.

2. Razrada

Sudionici se dijele u tri grupe, na način da svatko iz vrećice uzme jedan bombon i svi „bomboni“ čine jednu grupu.

Svaka grupa dobije plakat sa skicom u obliku ljudskog tijela. Svaka grupa dobiva isti zadatak - dati tom tijelu život idealnog volontera. To uključuje: **socioemocionalne** (što osjeća, do čega mu je stalo, kakav je prema drugim ljudima...), **vrijednosne** (o čemu razmišlja, koje su njegove vrijednosti, kako zamišlja budućnost), i **akcijske karakteristike** (kakve planove ima, koje volonterske projekte želi razviti, što ga još o volonterstvu zanima).

Svakoj grupi je podijeljen Naputak za izradu idealnog volontera/volonterke kako bi sudionici *kreirali* svog volontera preko njegovih karakteristika. U tome im pomažu pitanja:

„Kako se zove, koliko ima godina?; Što osjeća? O čemu razmišlja kad je sam/sama?; Koja mu/joj je najbolja osobina?; Do čega mu/joj je stalo?; Kakav/kakva je prema drugim ljudima? S kim se druži? Kakav/kakva je u društvu?; Koji su mu/joj hobiji, što ga/ju čini sretnim? Koje svakodnevne navike ima?; Gdje i koliko često/dugo volontira?; Što on/ona misli o sebi? Što drugi misle o njemu/njoj?, Što oblači, koju glazbu sluša?; Na koga vas vaš/vaša supervolonter/ka podsjeća”

Za ovu je aktivnost predviđeno 10-15 minuta. Nakon što grupe vizualiziraju svoje idealne volontere, izlažu ih te voditeljica i sudionici zajedno uočavaju sličnosti i razlike u njihovim idealnim volonterima - pita sudionike prepoznaju li se oni kao mogući volonteri koje su stvorili, imaju li oni potrebne osobine volontera? Ako ne, mogu li steći potrebna znanja i vještine? Što je potrebno da budemo volonteri? Tko sve može biti volonter?

3. Zaključak

Nakon što grupe vizualiziraju svoje idealne volontere, izlažu ih te voditeljica i sudionici zajedno uočavaju sličnosti i razlike u njihovim idealnim volonterima - pita sudionike prepoznaju li se oni kao mogući volonteri koje su stvorili, imaju li oni potrebne osobine

volontera? Ako ne, mogu li steći potrebna znanja i vještine? Što je potrebno da budemo volonteri? Tko sve može biti volonter?

Nakon završene aktivnosti i diskusije o idealnim volonterima, voditeljica se osvrće na buduće konkretne volonterske aktivnosti za koje su sudionici iskazali interes.

TREĆA VOLONTERSKA RADIONICA- Odabir volonterskih aktivnosti

Ime i prezime studenta/ice: Mirjana Djedović

Ime i prezime mentora/ice: prof.dr.sc. Ivana Jeđud Borić

Marija Mažić, Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Ustanova/služba: Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb

Naziv praktičnog rada: Odabir volonterskih aktivnosti

Vrsta/oblik praktičnog rada: grupni dogovor i diskusija

Metode i tehnike: grupna diskusija

Cilj praktičnog rada:

- odabrati redoslijed aktivnosti i sudjelovanje korisnika u pojedinim volonterskim aktivnostima
- zajednički razmotriti mogućnost obnove teretane za koju su se svi sudionici složili kroz ranije susrete

Materijali: /

Opis rada po stupnjevima:

3. Uvod

Uvodno, kako bi se razbila monotonija zajedničkih sastanaka u knjižnici Doma za odgoj, voditeljica okuplja korisnike u odgojnim skupinama i grupni se sastanak potom odvija u domskoj teretani. Prije samih diskusija, cilj je sa i među korisnicima neformalnim razgovorom stvoriti ležernu i opuštenu, prijateljsku atmosferu kako bi dogovori i samo zajedničko provedeno vrijeme prošli u što ugodnijem raspoloženju.

2. Razrada

U teretani Doma za odgoj dogovaraju se konačne aktivnosti kroz koje će sudionici steći svoje volonterska iskustva na samom početku rada Kluba. Provjerava se motivacija korisnika za

obnovu teretane te se razmatra koje mogućnosti obnove postoje, za što se treba tražiti donacije i od koga, te kojim aktivnostima u cijelom procesu obnove teretane uopće mogu volonterski pridonijeti. Razmatra se što je sve od sprava i opreme za adekvatnu teretanu potrebno i kako se to može postići. Zajedno s korisnicima kreira se popis potencijalnih donatora za obnovu teretane. Osim toga, dogovaraju se i sljedeći koraci o volontiranju s djecom, s korisnicama koje su odabrale volontirati. Ispituje se njihovi interesi i motivacija, te se zajednički raspravlja o mogućnostima ostvarenja volontiranja, mogućim preprekama i izazovima. S ovim susretom završava pripremna faza korisnika za volontiranje, te započinje djelovanje Kluba s aktivnim dogovaranjem i provođenjem samih volonterskih aktivnosti.

Za ove aktivnosti nije predviđeno vremensko ograničenje, nego ovisi o uspješnosti grupnih dogovora.

3. Zaključak

Sumiraju se zaključci i dogovori postignuti tijekom ovog susreta.

Prilog 5. Primjer zamolbe za donaciju

BUDI VELIK j.d.o.o. za trgovinu i usluge

Harambašićeva 13 10000 Zagreb

info@budevlik.hr

Volonterski klub Dugave

Dom za odgoj djece i mladeži Sv. Mateja 70a Dugave, 10000 Zagreb

volonterskiklub.dugave@gmail.com

BUDI VELIK - DONIRAJ ☺

Zamolba za donaciju

Poštovani,

Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb ustanova je u kojoj borave mladi 14-18 godina. Kao korisnici Doma, često se susrećemo s predrasudama okoline kako ne doprinosimo zajednici ili „radimo probleme“. Budući da želimo pomoći drugima i pokazati da možemo (i želimo) činiti velika i mala dobra djela, osnovali smo svoj volonterski klub kao dio odgojno-obrazovne svrhe. Klub funkcionira tako da mi, mladi iz Doma, volontiramo za dobrobit zajednice. Na taj način želimo pomoći drugima, ali i sami naučiti nešto novo. Jedna od aktivnosti kluba (osim volontiranja s djecom i obnove svoje okoline) je i obnova domske teretane, koja je jako dotrajala i stara, te takva predstavlja jedini oblik rekreacije i pozitivnog provođenja vremena u Domu.

Nažalost, neke stvari ne možemo promijeniti bez tuđe pomoći - potrebne su nam sprave za teretanu. Ukoliko imate bilokakve sprave ili opremu za teretanu koji su višak ili su rabljene, mi bismo ih vrlo rado udomili i koristili ☺ Nama bi jako značilo ako bismo uspjeli obnoviti teretanu, da se vratimo zdravom životu i krenemo u bolji život.

Ukoliko dobijemo bilo kakvu donaciju za teretanu, definitivno bismo je koristili. Ono što smo primijetili da nam treba, rabljeno ili ne, je sljedeće:

- Šipka za zgibove
- Sobni bicikl
- Strunjače
- Benč

Volonterski klub Dugave

Dom za odgoj djece i mladeži, Sv. Mateja 70a Dugave, 10000 Zagreb

- Utezi za ruke (10/15/20 kg)
- Rukavice za boks
- Multifunkcionalna sprava za vježbanje
- Stepper
- Sportska odjeća i obuća za dečke i djevojke
- Sportska prehrana
- Motivacijski posteri...

Ukoliko ste bilo što voljni donirati nam, jako bi nam značilo. Želimo se, na način na koji možemo, odužiti za donaciju! ☺ Ukoliko to nije moguće, a znate gdje bismo mogli potražiti informaciju o mogućnostima donacije, molimo Vas da nam javite.

Za kraj, pitali smo i naše druge sustanare, zašto žele teretanu:

„U Domu Dugave malo smo zatvoreni, i nemamo se gdje otić' ispuhat, pa bi nam teretana dobro došla za takve situacije. Voljeli bismo da skupimo nove ispravne sprave jer nase stare i potrgane nisu baš za korištenje. Pa bismo Vas molili za pomoć i donaciju sprava. Unaprijed veliko Hvala :),“

„Stvarno bi nam puno značilo kada bismo obnovili teretanu i dobili sportsku opremu za teretanu koju planiramo imati u Domu Dugave jer smo tu zatvoreni pa bi nam to bio takozvani ispušni ventil. Jedan razlog zašto želimo teretanu je da djeca jako vole provoditi vrijeme u teretani kada imaju slobodne aktivnosti jer u Dugavama imamo samo stolni tenis i stolni nogomet koji je pokvaren.“

„Teretana će nam služiti kao vraćanje kondicije i na neki način vratit će u nas sportski duh, vratit ćemo se zdravom životu i krenuti u bolji život bez droga. Zato je najbolje ovdje u Dugavama napraviti teretanu za povratak u normalan život, bez droga, alkohola itd“

„Zato da bismo mogli trenirati u neko slobodno vrijeme i dosta bi nam pomogla kad smo živčani... Već sam ovdje dugo i želim neku normalnu teretanu a ne kao sto je sad ova - nema u njoj baš ništa i ako ima sve je potrgano...“

Unaprijed veliko hvala na vremenu i trudu,

Svi stanari volonteri Doma za odgoj djece i mladeži Dugave

Kontakt osoba: voditeljica Volonterskog kluba Mirjana Djedović (Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet , diplomski studij socijalne pedagogije); 0977618461

Volonterski klub Dugave
Dom za odgoj djece i mladeži, Sv. Mateja 70a Dugave, 10000 Zagreb

Prilog 6. Članak Hrvatske radiotelevizije

HRT Magazin

HRT UŽIVO | HRT NA ZAHTEJ | HRTI | RADIO | TELETEKST | O HRT-U | EURO2016 FRANCE

VIJESTI | SPORT | MAGAZIN | RASPORED | HRT PRIKAZIJE | ORKESTRI / ZBOR | VRIJEME I PROMET | Pretraži HRT

[STREAM] Euro 2016.: Poljska - Portugal

SPORT UŽIVO:

Pomozite djeci u Dugavama da ostvare veliku želju i opreme teretanu

Autor: Ivana Debeljak/D.P. 24. 06. 2016. prije 6 dana

U zagrebačkom kvartu Dugave nalazi se Dom za odgoj djece i mladeži, ustanova koja pruža usluge socijalne skrbi. Ovaj dom pokrenuo je akciju kojom želi ispuniti veliku želju svojih štićenika i dobiti teretanu.

U domu svakodnevno boravi 400-tinjak djece. Od svih aktivnosti najdraže su im slobodne i to razni sadržaji. Iako bi se sportskima najradije bavili, nedostaje im sve osim opreme. Naime, djeca bi željela imati teretanu. Stoga je njihova odgajateljica Marija pokrenula akciju koja će im to i omogućiti.

Budući da je to prilično velik zalogaj mi smo razmišljali kako bi to bilo najizvedljivije. Posjeli smo klince pred kompjutere i rekli neka napišu zašto je njima teretana bitna, što bi oni voljeli imati te zašto je njima važno baviti se takvim tipom aktivnosti. Oni su napisali, a mi smo to priložili molbi za donacije te razaslali na razne adrese, kaže socijalna pedagoginja Marija Mažić.

Budući da zna koliko je sport važan za djecu, fitness trener **Sandi Imerović** bez razmišljanja se odazvao. No, u akciju se mogu uključiti apsolutno svi. Dobrodošla je sva oprema koja je u dobrom stanju. Također i novčana pomoć. Njome će se djeci koja imaju želju za sportom kupiti sve ostalo što će još nedostajati.

NAJČITANIJE | POSLJEDNJE OBJAVLJENO

SRETNI I ZDRAVI
Obitelj iz Nizozemske sreću je pronašla u srcu Žumberka

SRETNI I ZDRAVI
Borba s bolešću dovela ga je do jedinstvene inovacije

KULTURA
'More knjiga' na Zrinjevcu

IZDVOJENO
Golf sve popularniji u Hrvatskoj

MLADI
'Svijet u gradu'

ZABAVA
Josip Urban, mlada nada stand up scene

PRIČE IZ HRVATSKE
Uživajte u ljepotama kanjona Kamačnika

IZDVOJENO
HRT ima novu multimedijску uslugu - HRTI

ZABAVA
U Havani otvoren prvi američki hotel nakon revolucije

KULTURA
Šesti Fantastic Zagreb Film Festival otvara film 'Muškarci i kokoši'

+DODAJ SVOJ KOMENTAR

Prilog 7. Članak Hrvatske radiotelevizije

HRT Magazin

HRT UŽIVO | HRT NA ZAHTEJEV | HRTI | RADIO | TELETEKST | O HRT-U | EURO2016 FRANCE

VJESTI | SPORT | MAGAZIN | RASPORED | HRT PRIKAZUJE | ORKESTRI / ZBOR | VRIJEME I PROMET | Pretraži HRT

08:14

Teretana, najveća želja štitenika doma u Dugavama

Autor: Ivana Debeljak/M.Š. 06. 07. 2016. prije 4 dana

Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb u Dugavama pokrenuo je akciju kojom želi ispuniti veliku želju svojih štitenika - opremiti teretanu. O čemu je točno riječ, tko se uključio u akciju doznaje ekipa *Dobrog Jutra*.

U zagrebačkom kvartu Dugave nalazi se Dom za odgoj djece i mladeži, ustanova koja pruža usluge socijalne skrbi. *Skrbimo za djecu koja ispoljavaju rizična ponašanja, koja imaju probleme unutar obitelji, unutar škole i koja su možda već počela koketirati s nekim devijantnim ili delikventnim ponašanjima. Svi oni dolaze ovdje na raznorazne programe,* objašnjava Marija Mažić, soc. pedagoginja. U domu svakodnevno boravi 400-tinjak djece. Od svih su im aktivnosti najdraže slobodne, raznih sadržaja. Iako bi se sportskima najradije bavili - sve osim prostorije im nedostaje.

Djeca bi željela imati teretanu. Zato je njihova odgajateljica Marija pokrenula akciju koja će im to i omogućiti. *Budući da je to prilično velik zalogaj razmišljali smo kako bi bilo najizvedljivije i zapravo smo jednostavno posjeli klince pred kompjutere i rekli neka napišu zašto je njima teretana bitna, što bi oni tu voljeli imati, zašto je njima uopće bitno baviti se takvim tipom aktivnosti... Oni su napisali svoja pisma, a mi smo ih priložili uz molbu za donacije te razasli na razne adrese,* kaže pedagoginja Mažić.

Budući da zna koliko je sport važan za djecu, fitness trener Sandi Imerović bez razmišljanja se prvi odzvao. On je višestruki državni prvak u bodybuildingu, svjetski prvak u bodybuilding-parovima. Budući da zna koliko je sport važan u formiranju ličnosti i stjecanju radnih navika sa suprugom je vijest proširio društvenim mrežama.

U akciju se mogu uključiti apsolutno svi. Recimo, imate li doma bučice, utege, štange, tenisice, sportsku odjeću... Dobrodošla je sva oprema koja je u dobrom stanju. Također i novčana pomoć. Njome će kupiti sve što će još nedostajati. Kada se skupi dovoljno opreme Sandi planira i educirati djecu o pravilnom vježbanju i prehrani. *Ovakvi sadržaji su uvijek od ogromne pomoći djeci zato što je sport fantastičan način kojim razvijaju svoje socijalne vještine, svoje životne vještine, uče o suradnji s drugima, uvide da se uloženi trud vraća i koliko se mogu razvijati kroz pozitivne aktivnosti,* ističe pedagoginja Mažić.

Djeca ovdje volju za sportom imaju. I zato bi, kažu, bili presretni kada bi akcija uspjela. Jer onda će se moći baviti svima njima ipak najomiljenijom aktivnošću.

Teretana za Dječji odgojni dom

+DODAJ SVOJ KOMENTAR

HRT Hrvatska radiotelevizija

RSS Mobilna aplikacija
Autorska prava - HRT © Hrvatska radiotelevizija.
Sva prava pridržana.
hrt.hr nije odgovoran za sadržaje eksternih izvora

O HRT-u
Organizacija
Pravo na pristup informacijama
Povjerenik za korisnike

Pristojba
Kontakti
Zaposlenja
Natječaji i uvjeti suradnje

Dokumenti, zakoni, pravila
EBU
Nabava HRT-a
Cjenici
Sateliti i odašiljači

NAJČITANIJE

PRICE IZ HRVATSKE
'Moje prezime je Vonić'

KULTURA
3. Dani Nikole Tesle

IZDVOJENO
HRT ima novu multimedijisku uslugu - HRTI

ZABAVA
Neobična igra za odrasle ima sve više poklonika u Hrvatskoj

SRETNI I ZDRAVI
Kako pomoći kućnim ljubincima dok traju vrućine

KULTURA
Svečano otvoreno 63. pulski filmski festival

ZABAVA
Mariola Milardović Perić — o svemu pomalo

KULTURA
Otvorene 67. Dubrovačke ljetne igre

ZABAVA
Sve je spremno za Međunarodni Slama Land Art Festival

PRIČE IZ HRVATSKE
Uskočki muzej na Žumberku

POSLEDNJE OBJAVLJENO

Prilog 8. Članak portala Srednja.hr

Hrvatska

Akcija: Pomozite Domu za odgoj djece i mladeži u izgradnji teretane!

29.06.2016 05:39 | Autor: M.G.

Hvalevrijednu akciju pokrenuli su djelatnici Doma za nezbrinutu djecu Dugave. Budući da su tamošnji korisnici izrazili želju za teretanom unutar doma, djelatnici su im to odlučili i omogućiti te trenutno provode akciju prikupljanja opreme i sredstava za kupnju opreme za vježbanje. Sama akcija započela kao dio izrade diplomskog rada studentice Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.

Studentica zagrebačkog Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Mirjana Djedović željela je da njen diplomski rad bude u 'praktičnom' obliku. Kao cilj si je postavila osnivanje **Volonterskog kluba u Domu Dugave** te, u dogovoru s korisnicima Doma, provođenje barem jedne volonterske akcije.

Sportske aktivnosti pomažu u prevladavanju stresnih situacija

Kako bi se sami korisnici ovog doma što bolje upoznali s konceptom volontiranja, poseban naglasak im je u pripremnim sastancima bio stavljen upravo na osmišljavanje volonterskih akcija.

- Bilo je bitno da ideja i motivacija za kreiranje i provođenje akcije dode od samih korisnika kako bi i njihov interes za sudjelovanje bio veći, ali i kako bi shvatili da kroz volontiranje zaista uljepšavaju svijet u kojem žive. Tijekom sastanaka korisnici su definirali svoju želju i potrebu za uređenjem prostora teretane u Domu, rekla nam je **Marija Mažić** - socijalna pedagoginja i koordinatrica volontera **Doma za odgoj djece i mladeži**.

Korisnici su, kaže, kao razloge su naveli da se vole baviti sportskim aktivnostima i kako bi im taj prostor mogao pomoći u prevladavanju svakodnevnih stresnih situacija, 'da se ispušu'. Stručnim djelatnicima Doma ova se ideja sviđala te su ju svesrdno podržali.

- Na svakodnevnoj bazi s djecom i mladima dolaze do izražaja brojni pozitivni utjecaji koje sportske aktivnosti imaju na njihov razvoj. Kroz te tipove aktivnosti uče osnovne komunikacijske i socijalne vještine: razvijaju suradnju, toleranciju i empatiju, posredno shvaćaju i razvijaju odgovornost i vještinu samokritičnosti. Uče se dijeliti resurse koje imaju s drugima i pomagati si međusobno kako bi postigli maksimum kao pojedinci, ali kao ekipa. Osim toga, pruža im zdrav i produktivan način da prorade negativne emocije – frustracije i razočarenja, te da tu energiju usmjere u pozitivnom smjeru, objašnjava pedagoginja Mažić.

Važno je to jer mnogi korisnici ovog Doma, na žalost, nisu imali adekvatne uzore u roditeljskim ulogama ili su imali druge teške okolnosti koje su njihov život opteretile brojnim negativnim iskustvima, tugom i ljutnjom.

Svojom humanom gestom maturanti zadivili regiju

U akciji mogu sudjelovati svi

Unutar samoga Doma korisnici mogu uživati i u nekim drugim sportskim aktivnostima: imamo veliko nogometno/košarkaško igralište, dvoranu za stolni tenis i stolni nogomet te judo dvoranu.

- Kroz sport oni se najlakše uče vještinama potrebnim za razvijanje prosocijalnih odnosa s drugim ljudima, ali i važnosti vođenja brige o sebi samima – što je temelj razvijanja životnih vještina, zaključuje Mažić.

Akciji se već odazvao **Sandi Imerović**, svjetski prvak u bodybuildingu, koji se odmah aktivirao i na svojoj **Facebook stranici** pokrenuo čitavu kampanju **Budi Velik** kako bi svoje prijatelje, kolege i suradnike sportaše potaknuo na uključivanje i doniranje opreme. Tvrtka **GSL** sudjelovat će besplatnom dostavom paketa na adresu Doma, a **Adidas** će donirati odjeću za treninge.

Pomoći možete i vi doniranjem funkcionalne i očuvane opreme, a Dom možete kontaktirati putem njihove **Facebook stranice** ili koordinatricu volontera putem mail adrese: **marija.and.co@gmail.com**. Ukoliko želite financijski doprinijeti akciji, možete donirati na broj računa: **HR7623900011100018176**.

Djelatnici doma i korisnici bit će vam beskrajno zahvalni!

Prilog 9. Upitnik zadovoljstva korisnika Volonterskim klubom

Volonterski klub Dugave

Volonterske aktivnosti: obnova teretane, volontiranje s djecom, Zelena čistka i Hrvatska volontira

1. Koliko ti se čini korisnim postojanje Volonterskog kluba u Dugavama?

1 2 3 4 5

2. Ako budu postojale volonterske akcije poput obnove teretane, volontiranja s djecom i slično, bi li se priključio/la akciji? Zašto?

3. Koliko si zadovoljan/na aktivnošću obnove teretane?

1 2 3 4 5

4. Što ti se sviđelo na radionicama o volonterstvu? Što nije?

5. Što misliš, kako bi drugi ljudi reagirali kada bi čuli da mladi u Domu za odgoj volontiraju?

Ostali komentari:

Volonterski klub Dugave
Dom za odgoj djece i mladeži, Sv. Mateja 70a Dugave, 10000 Zagreb